

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 23

ABONAMENTUL
Pe un an .. 24 cor.
Pe jumătate an .. 12
Pe lună .. 3

Veli de Duminică pe an 4
coroane.

Frutru României și Americii
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 23

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicație.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oras și comitat 502.

Vorbirea lui Apponyi.

(R.) Despre vorbirea rostită de contele Apponyi în ședința de Miercuri a Dietei foile maghiare scriu cu mare însufletire. Ministrul de culte a formulat adecă în vorbirea sa întreaga politică culturală a partidului kossuthist, politică tot așa de șovinistă ca a celorlalte partide. »Igenis a magyar legyen az országban az úr«. (Da ungurul să fie domn în țara asta), iată pe scurt lozinca nobilului conte. Acesteia subordonează și el întreaga activitate a guvernului. Se îndură însă ca să ne cuprindă și pe noi sub numirea de »magyar«...

Să vedem însă de ce și sub ce anume îndatoriri.

Răspunzând adecă vorbirii deputatului român Maniu, contele Apponyi a zis:

»Onoratul meu coleg, d. deputat Iuliu Maniu, și-a dat eri silință, în formă foarte obiectivă, să combată din punct de vedere pedagogic acele aserțiuni. A zis că sala de a învăța în școlile elementare și o altă limbă de cât cea maternă, și predarea a unei părți din obiecte și în altă limbă decât cea maternă, primejduște rezultatul învățământului și se lovește de o mulțime de piedeci. Experiențele mele proprii și, socot, experiențele noastre ale tuturor, contrazic acestei credințe (Așa este!). întreaga întrebare este: oare, peste tot, e de dorit și folositor ca toți cetățenii patriei acesteia s'ajungă în stare de a intra unii cu alții în legături sufletești, ca și de fapt, iar nu numai de formă, nu numai pe hârtie, nu numai în ficțiuni de drept public, — ci să formăm o unitate politică în toată puterea cuvântului. Asta e una din laturile întrebării. A doua latură este, ca toți cetățenii țării, ori ce limbă ar vorbi, să fie puși în stare nu numai să dea soldați și să plătească dare, ci să iee și parte activă la viața statului.«

Să ia parte activă la viața statului?

Dar nu pentru asta am trimis noi Români deputați în Dietă și reprezentanți în congregațiuni, și cum îi tratați acolo, domnule ministru, pe acești fruntași români?!

După ce spune că nu suferă îndoială: așa e bine, — urmează:

»Nu poate fi însă unitate națională, dacă mase întregi se grupează împărțindu-se după limba lor maternă.«

Învățarea limbii maghiare ar avea deci ca țintă să desființeze acele mase cari se grupează după limbă, să formeze o legătură între toți cetățenii patriei, ca toți să se adape din același izvor de însufletire, s'ajungă astfel a gusta din istoria millenară maghiară și din istoria literaturii neamului arpadian.

Am înțeles. Apponyi vrea să învățăm ungurește pentru a prepara întâiu contopirea noastră sufletească cu Ungurii... În școală ar fi să învățăm încă din copilărie, istoria și literatura neamului unguresc, unde despre români se pomenește abia ici colo, când sunt înfățișați ca turme de sălbatici tăciunari, ear Horea și Iancu drept mișei, după-cum batjocorit este în istoria ungurească și marele nostru arhiepiscop Șaguna... Despre cealaltă parte a neamului românesc, frații din România, deasemeni cine nu știe în ce ton vorbește istoria maghiară?!

Istoria aceasta vrea Apponyi s'o învățăm. Are dreptate într'o privință: nu poate fi unitate națională câtă vreme cetățenii țării se împart în grupuri după limbă, și fiecare grup își are istoria sa și aspirațiunile sale culturale.

De cât, coboare-se Apponyi la realitate și vază ce se petrece în țeara întreagă. Ori cel puțin deschidă cartea lui Balogh Pál (tipărită de ministerul cultelor) care spune și el, că acolo unde e nevoie d'o limbă între diferitele neamuri, și fără sila legii naționalitățile își învață limba reciproc! Români cari au trebuință de limba ungurească, se duc și nesiliți la școli ungurești. Mai bine decât a patra parte dintre Ungurii cari locuiesc prin comitatele române știu românește; Ungurul cu Sasul se înțeleg între dânșii de minune — românește, și chiar Sașii dela Nord cu cei dela Sud sunt siliți să se înțeleagă tot — românește. Și asta nu de sălă, căci noi Români nu avem putere să silim pe nimeni să ne învețe limba, ci o învață — cine o învață — silit de puterea împrejurărilor și mai ales pentru-că e ușoară de învățat, e frumoasă și mlădiosă.

Să învețe însă ungurește bietul slovac silit să plece în America, ori Români dintre munți, cari cu Ungurii nu dau față vieața lor întreagă, — credem că nici Apponyi nu este în stare să ne arate ce folos ar aduce cu sine! Slovaci, cari cutreeră țara pentru a lega oale, ori Moșii, cari leagă ciubere, chiar dacă ar ști ungurește (Slovaci știu!), n'au vreme să se adâncească citind »istoria millenarului popor maghiar« ori pe Arany și Petöfi. Acestora, domnule conte, le trebuie stări mai prielnice de trai, iar nu »izvor de comună însufletire literară«.

Spusele contelui Apponyi, privitoare la noi, nu pot să aibă deci nici o valoare practică. Nu, mai ales că noi nu vrem să ne îmbulzim la slujbele de stat. Dar chiar dacă ar fi părinți români, cari ar dori să facă din fiii lor notari, solgăbirae, finanți ori altceva, nu este pentru aceasta trebuință ca bieții copii ai întregului sat românesc să-și frământă capu cu învățarea limbei ungurești. Învețe-o cei-ce vor domnie, dar cel ce știe că n'are din ce să învețe la școlile mai mari din orașe, de ce să-și piardă vremea?..

Scriind despre vorbirea lui Apponyi, »Budapesti Hirlap« de eri zice: limba maghiară este pasaportul (cartea de drum) prin care (naționalitățile) pot s'ajungă în orice slujbă«...

Câtă fățarnicie! Par'că nu e convins până și copilul nevârstnic român, că stea s'aibă în frunte, românii nici atunci nu pot să încapă la vre-o slujbă, așa de tare se îmbulzesc — ungurii. În satul de naștere a scriitorului acestor rânduri un tinăr cu diplomă de notar nici scriitor n'a putut s'ajungă, căci trebuia dat locul unui jidov!... Chiar păzitorii pe la calea ferată, în mijlocul hol-delor muncite de români, stăpânirea aduce unguri de prin toate părțile țării... Și ce folos am avea de românii ajunși în funcțiuni

de ale statului ori comitatului?... Nu știm oare, că pe d'oparte ei se maghiarizează, se insoară cu unguroaice și copiii lor nu mai sunt români, pe de altă parte la orice prilej ei freacă pe bieții țărani fără nici o milă.

Dar, ce să mai sporim vorba?

Punem și noi întrebarea: Există ori nu legea de naționalități? Executați-o, dacă există, ș'atunci poporul se va putea înțelege cu slujbașii pe care-i plătește. Incolo, să rămânem fiecare cu ale sale, cum a lăsat Dzeu! Ungurii cu Petöfi și Arany, nemții cu Schiller și Göthe, iar noi românii, mai puțini și mai săraci, ne mulțumim cu Goga și Coșbuc... Să bem din »izvorul« la care d'atâta vreme sfredelesc șoviniștii maghiari, nu suntem setoși deloc.

Afacerea Polónyi continuă a se menține la suprafață. Cu toate ovațiunile ce i-au făcut alaltăeri în Dietă, situația ministrului de justiție se clatină. »A Polgár« de eri aduce în privința asta amănunte senzaționale. Scrie că până Mercuri se circula o declarație pe care deputații kossuthiști voiau s'o publice împotriva lui Halmos, fostul primar al Budapestei, somându-l ori să dovedească vinovăția lui Polónyi, ori să recunoască greșala de a-l fi vorbit de rău, fără teme. D'odată a venit însă din Viena știrea că M. Sa pretinde ca Polónyi să meargă înaintea judecării și acolo să dovedească, dacă poate, că nu-s adevărate caee ce a spus Halmos.

Iată de ce se crede că lui Polónyi nici nu-i rămâne altceva de făcut.

Numai că e credință generală: dacă pornește proces împotriva lui Halmos, dă acestuia prilej să dovedească multe de toate ce știe despre ispravile lui Polónyi.

Și iată-l astfel pe vestitul vulpoi prins în capcană, încât nu știe încotro să apuce!

Lupta polonilor din Rusia.

În ședința de Vineri, 11 Ian. a. c. a dietei prusiace deputatul polon Styckel a rostit o cuvântare frumoasă asupra luptei naționale a polonilor. Lupta lor se aseamănă mult cu a noastră și este de mare interes de a vedea că aceleași idei conduc pe asupritori și pe asupriți ca și la noi.

Iată ce a spus Stickel:

Nu ne rugăm și nu vă învinuim! Polonii sunt atât de asupriți încât abea își pot duce la gură bucătura de pâine. Guvernul prigonește pe polonul răpindu-i munca, adăpostul și pâinea zilnică. Copii sunt smulși din brațele părinților. Cu asilurile de copii sufletul neamului nostru a fost adânc jignit. Răbdarea ori căruia popor încă are margini. Scalpelul politic taie tot ce este mai adânc și mai scump la un popor, copii noștri au fost târați pe masa de utopie a politicii. Până acuma în școală era pace. Polonii au cinstit școala. Ei nu o mai cinstesc căci ea nu-și mai împlinește menirea ei pedagogică. Conștiința copiilor noștri este strânsă în cămașa de forță. Nu mintea sănătoasă vă călăuzește, ci pumnul brutal. Rezistența pasivă în școală nu-i o răsvrătire împotriva adevăratei ordini în stat. În Prusia copii sunt tratați ca niște instituții de stat (Răsete). Și D-Voastre mai râdeți! Răpirea limbii materne înseamnă omorul sufletelor. Avem dreptul de-a întrebuința toate mijloacele cu putință în limita legilor, pentru a păstra naționalitatea. Ne-ați alipit statului polon și trebuie să

suferiți ca să rămânem poloni! Un popor civilizat ca al nostru nu poate fi tratat în felul acesta! Nu ne puteți refuza dreptul de-a avea sentimente naționale și patriotice! Nu ne îndoiți că sfânta noastră cauză va triumfa în cele din urmă! (Aplauze sgomotoase și îndelungate pe băncile polonilor).

IN AȘTEPTARE.

Intrăm într'un an nou, cu cele mai frumoase nădejdi. Fraza asta se repetă de câte-ori calendarul însamnă 1 Ianuarie. Dar fraza a rămas până acum — tot numai o frază, care se sparge și se pierde în pustiiuri; căci frumoasele nădejdi nu s'au împlinit nici odată așa, cum așteptam să se împlinescă. S'ar părea, că în anul, ce ni-se deschide acum, ca o taină adâncă, putem privi cu mai multă încredere.

Era o vreme, nu tocmai depărtată, când publicistica românească, din Ardeal, nu mulțumiă nici pe cei cu mai puține pretenții de cultură. Se întâmplă, să avem ziare fără ziaristi, și să avem reviste literare fără de-a avea un singur literat serios. Scriitorii, ori mai bine, cei-ce se înrolau ca scriitori pe la gazetele și revistele noastre, adesea, n'aveau pregătire mai temeinică, decât cetitorul, pe care voiau să-l lumineze, și nu aveau darul de-a da viață și aripi cuvintelor. În scrisul lor, nemuncit îndeajuns și palid, nu se oglindea chipul și sufletul celor trei milioane de vieți, cari așteptau să fie trezite la conștiința deplină. Nu erau inimi calde să tresalte de câte dureri zăceau înăbușite în adâncuri, nu erau nici minți agere să le răscolească, și nici condeie ascuțite să le zugrăvească cu putere. Ardealul visa, și n'avea cine să-i tălmăcească visurile... Talentele, cari au răsărit și-au pornit să înalțeze aici, pe pământul nostru, rând pe rând au trecut granițele, cari se închideau în urma lor, ca porțile »celuialt tărâm« în urma îndrăznețului Făt-frumos din poveste. Cărțile, ce ne veniau de dincolo, ajungeau să le bată praful și să se învechiască pe rafturile librăriilor, pentru că ne lipsia încă o strânsă legătură de suflete cu Țara Românească, și ne lipsia înțelegerea dreaptă pentru cele ce se petreceau acolo. Nu era nici cine să ne lămuriască, nici cine să ne îndemne.

Astăzi nu mai este așa. Munții ne par une-ori, nu granițe zvărlite cu îndărătnicie între frați, ci un adăpost pentru visurile și cântecele noastre, căci peste capetele lor pleșuve trec acum, în dragă voie, valurile unei puternice mișcări culturale, ce vine, din București, să curățe și să prefacă din temelie toată viața românească. Prin cărți de istorie, din cari se revărsă lumină asupra unui

trecut plin de învățături, înfășura: atâta vreme în neguri, prin glasul ademenitor al poeziei și al povestirii, ce arată icoane și suflete de aproape înrudite cu noi, prin aprinse articole de critică literară și socială, — ni-se trimit, cu stăruință, din altă țară, mai fericită ca a noastră, sfaturi cuminiți și bune, pe cari am început să dovedim că le știm ascultă și înțelege.

Azi avem și noi o mândră pleiadă de scriitori tineri, cărora nu ambițiile deșerte, ori măruntele interese urfite, ci însușirile alese și dorul de-a se face folositori le dau condeiul în mână. În frunte stă cântărețul, care, într'o norocoasă clipă de deșteptare, s'a înfățișat în toată strălucirea de lumină, ca de versurile lui de vrajă, și de grelele lui vorbe dureros de adevărate, să se cutremure întreg Ardealul.

Înainte cu cinci ani n'aveam decât o revistă literară, și nici aceea nu-și găsiă rostul. Acum avem mai multe, și bune. Numărul lor nu se poate stabili, pentru că nu se știe în care clipă se vor ivi altele, să sature curate ambiții noue. Ele nu mai încearcă să-și sporească cetitorii, aducând noutăți întârziate și ciudate tablele cu cifre somnoase, de reclamă. Revistele de azi se întrec în nizuința de a fi, cum și trebuie să fie în împrejurările vi-treje, singura noastră școală înaltă. De aici se răspândesc bogate cunoștinți de oameni, de lucruri, de viața, ce se întinde în jurul nostru ca o mare în veci clocotitoare. Din ele picură peste inimi primitoare iubirea caldă de lege și de limbă, și însuflețirea pentru idealuri, ce nu cunosc hotare.

Ziarul, care prin felul său de-a scrie despre lucruri ușoare și interesante, stă mai aproape de înțelegerea mulțimii, și poate să aibă o mai vădită influință asupra ei, a ajuns, în mâni mai sigure, să-și schimbe fața palidă și bolnavă. Stilul e mai limpede și mai hotărât, limba mai curată, mai lipsită de împrumuturi străine și de provincialisme rău întrebuițate. Nu mai sunt neînduratele hărțuiri cu persoane, cari adesea nu meritau cinstea de-a fi țărute în noroiul batjocurilor nesocotite, nu mai sunt nesfârșitele certe cu neamuri și cu depărtări, cari nu se înduplecau niciodată să asculte cuvântul de dojană ori de alarmă al gazetarului nostru anonim. Am scăpat, deși în parte numai, de multele fraze zadarnice și goale. În locul lor au intrat discuțiile, întemeiate pe cunoștinți serioase, asupra problemelor ce așteaptă să fie rezolvite de noi, toți laolaltă, asupra păcatelor, ce ne bântuie și fără înlăturarea cărora nu putem înainta. Ziarele au început să-și piardă caracterul de pură informație, și, prin articole documentate, să se străduiască, alături cu revistele, pentru răspândirea luminii și-a dragostei de neam.

Vremea a scris cu litere de foc pe steagul nostru: mântuirea prin noi înșine, — prin o cultură românească. Acum este o țintă bine hotărâtă, către care se îndreaptă și inima și mintea.

E frumoasă lupta asta, privită de departe. Dar în realitate, între multe porniri nobile, sunt încă o grămadă de rele, cari n'au putut și nu puteau să fie stărpite pe deplin. O mulțime de păcate, pe cari n'are cine să le arăte cu degetul, să le combată, să le îndrepte. Mai sunt și azi puteri, ce se cheltuesc înzadar, glasuri răgușite, ce vin nechemate să turbure armonia. Și suntem risipiți...

În această eră a naționalismului, așteptăm dela fiecare să se afirme și să muncească. Și iată, că cine vine și se bate pe piept: e român mare. Cine știe să incurce pe hârte câteva propoziții, acela-i scriitor. Cine știe să grupeze în rânduri ritmice și rimate, câteva cuvinte, fie și fără de înțeles: e poet. Laudă li-se cuvine acestor înainte-mergători! Căci este un public, care nu se întreabă și nu-și răspunde. Litera tipărită își are farmecul.

Aceasta stăpânește peste o mare parte din cetitori, care se lasă astfel influințată de fraze ușoare de idei sucite, de oameni, cari nu vânează decât popularitatea și interesul lor propriu. Dar pe lângă aceste arătări ciudate de poezi, ce să vaietă, de copii naivi, maniaci, ai condeiului, de critici zgomotoși, ce-și însușesc stilul și părerea altora și vin să ne predice în numele dreptății și al cinstei, pe lângă pretenții apostoli ai ideii și-ai științei pe care n'o au, și nici nu-și dau silința s'o aibă, — ni-se mai arată și alte fenomene triste. Scriitorii noștri sunt risipiți, ca vânturile. Mai ușor vei găsi trei pui într'un cuib de porumb, decât trei redactori într'o redacție românească, în bună înțelegere.

E vorba de adevăratele talente creatoare. Scriitorul român, îndată ce încep să-i crească aripile, zboară. Fie-care tinde să-și aibă revista ori ziarul său, — un nou titlu de glorie, o notiță mai mult în istoria literaturii. Să ne gândim numai la cele vre-o trei reviste, ce s'au înființat acum, într'un răstimp de abea de-o jumătate de an. Ce-i drept, trebuie, să ne bucurăm, că avem atâtea reviste, cari pot să trăiască. E o dovadă și asta, că are cine să le scrie, și să le citească. Dar revistele noastre n'au un program deosebit. Toate lucrează în aceeași direcție, către aceleași ținte. Publicul cetitor e prea restrâns încă, decât să poată asigura existența, pe vreme îndelungată, a atâtor publicații bune, și mai puțin bune. Iar timpu-i mare meșter. Numai încetul cu încetul să pot zidi clădiri trainice. Un exemplu e »Luceafărul«. Și eu cred, că și pentru public era mai bine,

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

CĂINȚA.

PIESĂ POPORALĂ ÎN 3 ACTE.

De Ales. Muntean alui Vasile.

(Urmare).

Actul al II-lea.

(Scena reprezintă casa bogată a Comănescului. Se vede colțul casei, în partea dinspre cameră și pod. Comănescu și Maria lipsesc d'acasă. Mai târziu vine cu oaspeți. Pocăiții vin cu gând să fure. E o noapte întunecată. Fulgere străbat, din vreme în vreme, văzduhul. De departe s'aud de-tunături. E la 1 oră după miezul nopții.)

Scena I.

Petru, George Schiopul, Sofron și Simion Pitic, Sofia.

(Agitați, șoptesc și umblă încet, pe dibuite)

Petru: Ce întuneric! Nici iadul nu poate fi mai negru!

George: Suntem la țintă, vezi colo... (arată p'un dâmbuleț casa Comănescului).

Simeon: Acolo-i comoara mea!

Sofron: Dar în cer, la Părintele, făcutu-ți-au comoară?...

Sofia (mânioasă, îl trage d'oparte): Mai, lasă-te acum, de pocăință. Mai bine ai gândi la datorii multe, cari ne stau pe cap! Ce bună ne-o fi ze-

strea Mariei. Bate-ți capul s'o furăm cât mai iute și mai ușor. Comoară cerească? Să tăcem mai bine, ști tu cine suntem noi...

Sofron: St!... Nimic!...

George (lui Petru): N'avem lumină la noi? Știi lampă d'aceia, care ține cu lotrii?...

Petru: Ce-ți mai adaugi păcate, George?... Ce vrem noi? Să încunjurăm sfzile, bătaile... sânge să nu curgă... Doar pentru asta vreau să-mi iau fata fără știerea Comănescului. Cine-ar putea zice, că noi suntem lotrii?

Sofron:) Bine zici, așa-i!...

Simion:)

George: Și dacă ne-or prinde străjenii, pe aici, acum, în puterea nopții?

Petru: Străjile? De grija lor am putea duce tot satul! Și 'n urmă ce-i de ne-ar prinde? Ce-i?... Să n'am voe, eu, om în toată firea, a veni la cumnatul meu? Că vin noaptea?... Am plecat târziu d'acasă și basta!...

Sofia: Ascultați! S'aude urnitul unei trăsuri, să ne ascundem aici în tufe până va trece!

Petru (pune urechia la pământ): Plecați-vă toți, în grabă. Vine o trăsură și-o fi bine să scăpăm nevăzuți... (Toți s'ascund — pauză, trăsura trece).

Sofia: Ah, săraca inima mea, s'a făcut cât un purece!...

Sofron: Și din mine, par'ca perit inima toată!...

Petru (ridicându-se tremurând)... Fricoși ce sunteți!... Și voi sunteți pocăiți? Cum vom putea lua pe Maria cu asemenea oameni?!

Simeon: Lasă-i Domnului să-i milue! Par'că sunt niște babe slabe și neputincioase, (cu ton ridicat). Uite eu nu știu de frică, frate Petre!

Petru: Știu, dar tăcere... Vorbind așa, iată ne ajunși!

George: Da; da. Iată gardul, suntem aici! (privește peste gard). Tăcere ca 'n mormânt... Liniște!... Eu am să trec peste gardul acesta să văd unde-s culcați.

Petru (uitat): Bine, George. Voi, ceștailafți, tu-pilați-vă repede în dunga văii! (Toți se tupilează! — pauză).

George (apare pe uluci)... Ușile încuiate! Nu-i nimeni, par'că-i pustiu! Numai o babă doarme dusă?!

Sofron (îngrozindu-se): Ce să facem, Petre?

Simeon: (tremurând): Pentru Dumnezeu, ce să facem?

Petru (stă mut apoi ca trăznit): Mi-au ascuns-o! Au fugit cu ea! (În culmea furiei). Să-l aprindem!... Să-l jăfuim!...

Sofia (mulcomindu-l): De ce să-l aprinzi, Petre, e prea mare păcatul! Voi umblați cu grâu... Comănescu-i bogat, să-i furăm câți-va saci, c'atâta pagubă!!

George: Că bine zici, mamă, ce-s alea vre-o câte-va șinice. Le-om împărți frățește... Iată-vă pun scara, treceți repede!

Petru: Vorbă puțină; tăceți și lucrați.

(Petru, Sofron, Simeon, prind scara, o așază și troc repede peste uluci. Sofia rămâne de pază).

(Va urma).

dacă avem o singură revistă frumoasă și sigură, de cât multe și șovăitoare. Cine ar fi în stare să mulcomiască nenumăratele ambiții și micile neînțelegeri, și să uniască într'un buchet pe toți scriitorii noștri?

Eu mă mir de luptătorii improvizați, de cei ce-și risipesc puterea de muncă, scriind poezii și nuvele fără preț până când ar putea săvârși lucruri mult mai folositoare și pentru ei și pentru alții. Mă mir însă, că este loc să-i încapă. Mă mir de lipsa de control, ce se desface ca un gol întunecat în publicitatea românească.

Căci nu arare-ori vezi, prin îngrijite reviste literare chiar, printre adevărate frumseți de stil, de limbă și de gândire, câte o frântură de vers fără de vlagă, câte o secătură de notiță șu-chiată, aruncată acolo ca să te supere și să te înstrăineze. Cine-i aici de vină, dacă nu redactorul, care n'are bunul gust, ori nu-i destul de conștientos?

Mă mir de atâtea intrigi mărunte și tendințe de dezechilibrare între puținii noștri scriitori, cari tot nu vreau încă să înțeleagă, că, dacă soarta le-a hărăzit daruri frumoase, acele nu sunt numai pentru ei, ci și pentru mulțime, și mai cu seamă pentru asta.

Figuri de compătimit și neastâmpărate elemente separatiste, se găsec și în alte părți, în viața literară. Vremurile rele le nasc, ca să le spele și să le distrugă vremurile bune. Numai cât noi suntem acum într'o epocă de tranziție, când avem mai multă trebuință de o închiogare a rândurilor, de cuvinte adevărate, de povești drepte și cuminți. Și astfel de fenomene urâte tocmai acum ne pot strica, — mai mult, decât s'ar crede. De aceea ele vor trebui neapărat înlăturate.

Învățători mari, din altă țară, au venit să ne arăte drumul și să ni-l lumineze. Noi n-avem decât să le urmăm sfaturile părintești. Dar nu putem aștepta, ca ei să fie cu noi, să ne călăuziască pas de pas. Oamenii mari n-au răgaz de lucruri mărunte. Și din depărire, ori cât ar fi ochiul lor de ager, nu poate să ne pătrundă toate tainele.

A sosit timpul să ne călăuzim singuri. Noi ne cunoaștem și ne înțelgem mai limpede decât ori-cine. Noi știm mai bine, cari ne sunt trebuințele și cari ne sunt greșelile, ce așteapta să fie lecuite, dacă vrem să ajungem mai de grabă la țintă.

Din ostirea asta vioaie, ce-a pornit luptă sfântă pentru idealuri mari, și în care acum toți poruncesc de-avalma, va trebui să răsară odată căpitanul, care să se așeze în frunte, și-al cărui cuvânt să fie poruncă. Va trebui să vie unul, care să curățe și să neteziască drumul, unul, care să știe separa pe cei buni, de cei răi, pe cei ce strică, de cei ce dreg. Pentru că este o deosebire și între literile scrise.

Și nu ori-cine e chemat să facă literatură, nici nu e chemat ori-cine să scrie fie măcar într'un colț de ziar cât de nepretențios, despre drepturile și datorințele unui popor întreg. Va trebui să vie criticul bun și drept, care să încurajeze toate pornirile cinste și să strige, tuturor netrebnicilor și aventurierilor lacomi, tare, ca să răsune, dela Carpați până la Tisa, un puternic: În lături!

Pe acesta-l așteptăm.

Cu inima largă și caldă, să cuprindă toate aspirațiile, toate durerile și dorurile noastre; cu sufletul luminos, în care să fie clară icoana lungului șirag de vremuri, ce-au trecut peste un neam răbduriu și stăruitor afară din cale, și în care să se strângă, bine sistemizate, cunoștințele de oameni și de faptele de azi, la noi și la alții, vecini cu noi, de pe unde am putea lua învățatură; să aibă îndrăzneala unui gust delicat și-a bunului simț; să aibă glasul dulce și blând, ca să adune într'o singură tabără pe cei vrednici, dar să fie aspru, neîndurat de aspru cu cei neînțelegători; nepărtinitor și cinstit; — așa îl dorim.

An nou, ni l vei aduce ?

Const. Bucșan.

SITUAȚIA.

— Raport telefonic. —

Budapesta, 17 Ianuarie, seara la orele 10. În toate cluburile politice se discută cu cea mai mare animație chestia Polónyi. Poporali și constituționali sunt vădit ostili lui Polónyi. Azi la orele 10 ministrul Zichy a fost primit în audiență de M. Sa. El a referat

despre cele petrecute în consiliul de miniștri ținut ieri. Venind vorba de afacerea lui Polónyi, M. Sa a zis:

— În sfârșit, bine că ajunge treaba la judecătorie.

E semnificativ că organul kossuthist »Magyar Estilap« scrie:

»Polónyi a venit și azi la ședința Dieței, dar »ovațiunile« nu s'au mai repetat. Singur Ugron l'a primit cu mare gaudium. Ugron este adică azi în Ungaria mai competent să reabiliteze politicianii grav compromiși«.

Măne începe de altfel discuția asupra proiectului de budget al ministrului de justiție. Naționaliștii vor profita de ocazie și vor ataca cum trebuie pe Polónyi, care escelează și el ca prigonitor al presei și luptătorilor naționali.

Până azi Polónyi nu a făcut încă cererea de împrumutare a fostului primar Halmos.

Un manifest al socialiștilor.

În urma veștilor ce au transpirat ieri prin »Neue Freue Presse« despre planurile guvernului cu privire la sufragiul universal, vești, cari pun în evidență manoperele ascunse ale guvernului de a face din mare operă a sufragiului universal o reformă de cârpeală, partidul social democrat a hotărât să pornească o agitație intențită în toată țara, și spre acest sfârșit să scoată o broșură în un milion de exemplare, în toate limbile țării.

Oaspeții români în Viena.

Ziarele din Viena, publică la loc de frunte articole foarte elogioase despre vizita »oaspeților români«, cari au sosit azi în Viena.

»Reichspost« care ne-a venit azi, urează binevenire oaspeților în articol de fond care începe astfel:

»Orașul Viena primește mâne pe oaspeții săi din România. Deși natura nu oferă în anotimpul acesta farmecul ce-l are în timp de vară vechiul oraș rezidențial, dar pentru oaspeții din statul învecinat se deschide aici o inimă, care este neschimbata de aur, inima populației vieneze, care așteaptă cu un adevărat entuziasm pe iubiții săi caspeți români. Viena este un oraș ospitalier și număroase congrese internaționale, cari s'au ținut în vremea din urmă în Viena, i-au dus aceasta veste în lumea întreagă. Dar pe oaspeții români îi primește orașul împăratului nu cu același salut ca pe alți străini, pentru acești vizitatori, este altceva decât obișnuita preveniență, care i-se cuvine ori cărui străin. Cele mai călduroase palpități a sentimentelor amicale întimpină pe cei sosiți din România și cea ce le va spune Viena, aceasta li-o spune întreaga Austrie și cea-ce le oferă Viena în afecțiuni, aceasta i-le oferă într'adevăr în numele împărăției întregi.

»L'Indépendance Roumaine« privitor la petrecerea delegației române în Viena, dă următoarele amănunte:

La 18 Ianuarie dimineața delegația va vizita biserica și clubul român. Seara o reprezentațiune de gală în Jubileumstheater.

La 19 Ianuarie orașul Viena va oferi un banchet mare în Rathhaus.

Marți la 22 Ianuarie colonia română din Viena va oferi, la rândul său, un banchet.

Deputațiunea a descins la otel Kaizerin Elisabeth.

Viena, 17 Ianuarie. (Telegramă particulară). Pe toate zidurile Vienei sunt lipite afișuri, prin care deputatul Schneider, cunoscut Românilor încă de pe vremea Memorandului, invită populația capitalei să vină la gară întru întâmpinarea ilustrilor oaspeți din România. Corporațiunile se vor prezenta cu steag și muzică.

Imi caut partidul...

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapeste, 17 Ianuarie.

Hotărât, chiar și deputații unguri s'au plictisit de frazele șoviniste ale lui Bánffy, care are lipsa de gust a le repetă mereu.

Dimpotrivă discursul lui Mezöfi, socialistul, care a luat și el cuvântul în ședința de azi, a fost ascultat cu un interes cu mult mai viu. Mezöfi este un soi-disant socialist, care însă cere și maghiarizarea.

Din partea partidului național a vorbit și astăzi deputatul Coriolan Brediceanu, cumințe și cu argumente inteligente. E regretabil însă, că colegii d-sale l'au lăsat și azi singur și peste tot că lipsesc dela ședințe, chiar acum la dezbaterile celui mai important departament pentru noi.

Pe la 11 ore deputatul Brediceanu se plimbă singur prin culoare. Un deputat i-s'adresase:

— Pe cine cauți?

— Imi caut partidul — răspunde Brediceanu, caracterizând cu o glumă o situație, care n'ar trebui să fie.

Președintele Justh deschide ședința la orele 10-10. Pe banca ministerială: Wekerle, Apponyi și Iosipovich. Dintre deputații naționali prezenți: Brediceanu, Maniu și Iasa Mrksici.

În discuțiunea specială a budgetului cultelor ia cuvântul:

Baronul Bánffy Dezsö: Cere statificarea școalelor naționalităților. Aceasta este un interes școalar. Citează ziarul »Adevărul« din București, și arată cum se lucră pentru romanizarea Dobrogei. În România nu s'au dat drepturi Dobrogenilor fiindcă nu s'au romanizat.

Iuliu Maniu: Ba s'au dat!

Baronul Bánffy: S'au dat dar numai de curând. Dacă aprob procedura guvernului românesc, de ce românii combat maghiarizarea românilor din Ungaria? Astfel se lucră în România, iar la noi în Ungaria dintre cele 3300 de școale neungurești, limba unguească se predă fără rezultat bun în 1797 de școale. Trebuie să lucrăm în chip sistematic și stăruitor, căci noi nu știm decât să ne însuflețim. Cere statificarea și maghiarizarea școalelor secundare. Școalele neungurești cresc dușmani pentru stat. Oratorul repetă toate frazele sale despre școlul național maghiar și cunoscutele sale vederi șoviniste.

Președintele, rugându-l să-și scurte vorba, fiind 13 oratori înscrși la articolul acesta, Bánffy isprăvește în aplauzele camerei.

Mezöfi Vilmos (socialist): Budgetul nostru coprinde multe anomalii și ciudățenii. Ministrul instrucției a făgăduit și toți deputații cer înființarea a celei de a treia universități. Nu-i ciudat că se cere încă o universitate nouă, când însuși ministrul recunoaște că sunt sutimi de mii de copii în țara noastră, cari nu pot umbla la școală din cauza lipsei de școale? Nu-i o ironie grozavă că părinții adesea se pedepsesc pentru că nu-și trimet copiii la școală, deoarece nu sunt școale. Dvoastră votați sutimi de milioane pentru armată de bună voie (Voci: Siliti, nu de bună voie.) Respect drepturile de limbă națională a neungurilor, dar cer ca toți să învețe limba statului.

Iuliu Maniu: De ce nu scrieți aceasta și în ziarul românesc socialist?

Mezöfi Vilmos: Vom publica. Arată starea școalelor confesionale cari sunt tixite. Citește scrisoarea unui învățător desnădăjduit care scrie că își va ucide familia întreagă pentru a-o salva de mizerie.

Citește discursul lui Polónyi care în anul 1893 a spus că partidul kossuthist nu va vota leaful unei categorii de funcționari, până nu se va urca leaful învățătorilor la un minimum de 600 floreni. Cum nu se poate înființa cele 4000 de școale și 4000 de posturi învățători trebuitoare când avem un budget de peste un miliard? Pentru ce nu se scad cheltuelile armatei? Atunci să vedem ce va face poporul dacă împărțul va aduce iarăși absolutul pe capul nostru? Cum vrem să maghiarizăm dacă nu

avem nici numărul necesar de școale primare? Propune să se stabilească leafa minimală a învățătorilor la 1400 de cor.

Ajtay Aladár: (andrásist) cântă și el vechea și ruginita flășuetă amaghiarizării.

Discursul lui C. Brediceanu.

Cor. Brediceanu: Scopul nostru este de-a infiltra în popor cultura. Acesta trebuia să fie scopul tuturor patrioților. Dar până acuma am avut roade foarte slabe. Care să fie cauza? Ea este mai ales lipsa de devotament din partea organelor de supraveghere. Ei lucră în mod foarte superficial. Ei declamă mereu, și pe drumuri frazele frumoase despre patriotism. Ei pun singurul preț pe instrucția limbii ungurești și nu-și bat capul cu altceva.

Scopul cuvântării mele este de-a combate însă pe Bánffy. Pentru ce invoacă el mereu România? (Sgomot). Poate pentru a ne speria sau pentru a ne face să trecem în România? Dar, lucru, acesta nu ne-a trecut nici prin minte (Sgomot). Dănsul lucră cu mijloace ciudate. El citează ziarul »Adevărul« care-i însă scris de evrei (Sgomot. Răsete).

O voce: Este ziarul guvernului românesc.

Cor. Brediceanu: Bánffy nu-și bate capul cu nimica, nici cu cultura, pentru el scopul suprem este ca toți să învețe ungurește. Când cetățenii vor fi dobândit această calitate externă, atunci crede că ei vor fi dobândit-o și pe cea internă a patriotismului. Dar limba nu-i decât un mijloc extern de contact. Cine învață englezește, franțuzește nu se face patriot englez sau francez. Patriotismul trebuie să fie înăscut. Eu bunăoară sunt născut român ortodox și aceasta pentru mine este porunca dumnezeiască care îmi spune ce să fiu ca om, ca familist, ca patriot. Ideile lui Bánffy însă vor să-l abată pe om dela porunca firei și vor să-i dea un lustru, o spoială pe din afară. Ele duc la rezultatul contrar. Și eu nu doresc să mă împărtășesc cu acest patriotism. (Sgomot).

În privința învățământului, guvernele celelalte au început cu 6 și chiar cu 3 ani prin azilurile de copii. De ce guvernul acesta nu merge mai departe? Rugați-l pe Bánffy să vă dea sfatul său. (Sgomot). El poate va despărți pe copii dela nașterea lor de părinți. (Răsete). Aceasta ar fi fapta cea mai nefirească, căci fiecare om are dreptul înăscut de-a primi instrucție dela părinții săi cari l-au zămislit. Școala primară continuă educația aceasta. Chiar și legea poruncește lucrul acesta și noi ne supunem legii (Voci, Trebuie). Spuneți-mi ce face statul fără acest »Trebuie« și ce faceți D-voastre fără el. Dacă ne cereți să învățăm două limbi, presupuneți mai multe calități la noi decât la școlarul ungur, aceasta-i măgulitor pentru noi. Socotim învățarea limbii ungurești, ca folositoare! Dar D-voastră cereți mereu să facem un contact mai strâns între diferitele neamuri din Ungaria. D-voastră dlor deputați învățați englezește, franțuzește, și nemțește, pentru ce nu învățați și limba naționalităților? (Protestări). Știu din experiența mea de treizeci de ani, că nu le învățați... De ce nu căutați punctele de atingere cu noi? Dlor! Statificarea în sensul maghiarizării este cu neputință, cel puțin la noi, unde școala este strâns unită cu naționalitatea. La noi în școală se învață cântări liturgice. O tradiție este aceasta ce nu se poate șterge. Ea ar răsăriți poporul nostru. Noi am răbdat multe. Am luptat contra slavilor și suntem mulțumitori ungușilor, cari au înființat statul unguresc și ne-au ajutat la înființarea bisericii noastre. (Sgomot.)

Președintele: Rog liniște dlor deputați!

Cor. Brediceanu: Eu spun tot ce e adevărat. Ba vă rog chiar să ne dați ocaziune, de-a vă spune astfel de complimente. Dacă ne-ați arăta mereu bună-voință, s'ar face unire între noi și d-voastră. Dlor deputați! Este dreptul național al fiecărui popor să-și întrebuițeze limba sa și să-și păstreze naționalitatea. Pot să ilustrez cu exemple, că politica samovolnică totdeauna a avut fiasco. Invoc exemplul Elveției, unde fiecare popor are școala sa națională. Fiecare canton are dreptul a hotărî limba școlii sale. Vă rog deci să luați aceasta în considerare și dacă dl ministru le va lua în samă, atunci voi urma și eu politica sa. Resping articolul (Aplauze în centru).

După el a vorbit *Csizmadia* și *Szmrecsányi*.

A vorbit pe urmă deputatul sârb,

Iasa Mrksici: El cere libertate deplină pentru învățământul național și spune că Bánffy vrea să-l facă pe Apponyi înblânzitorul naționalităților.

După aceea i-a cuvântul ministrul de culte

Apponyi Albert: El roagă pe Bánffy să amâie discuția despre statificare până când va prezenta proiectul de lege despre urcarea lefilor învățătoresți. Nu vrea statificare completă, căci este primejdioasă, vrea să păzească calea mijlocie între stat și școlile confesionale. Nădăduște, că naționalitățile vor avea simpatii pentru planurile sale, mai ales dacă va dărâma zidurile ce ne despărțesc pe noi de ei.

A mai luat încă Bánffy cuvântul reeditându-și flecăriile.

Ședința s'a închis la 3 ore.

Românii și Sașii.

Articolul de Crăciun al amicului nostru Sept. Albini a avut darul să facă pe sași să ia cuvântul în chestia ce s'a pus în discuție. Organul lor de căpetenie, »Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt« într'un lung articol vine și mărturișește:

»Trebuie să recunoaștem, că noi sașii, existența noastră mare parte putem s'o mulțumim faptului că românimea, ca zid de despărțire, ne-a apărât de tendența de contopire a ungușimei«.

Nu primește însă ideile lui Albini — de a lupta alături cu românii — din cauză că românii cer autonomia Ardealului, ceea-ce ar însemna că aproape întreaga administrație ardeleană să fie română. Nu pot sașii să sprijinească nici votul obștesc, la comitate, pe care îl cer românii, ci interesul sașilor este să se valideze principiul aristocratic de a se da puterea nu numărului, ci celor cu știință de carte mai multă și mai bogată. »Dacă s'ar realiza pretențiile românilor, aceștia, cu numărul lor mare, ar turti pe sași,« — zice. Apoi încheie:

»Interesul nostru este deci să ne apărăm împotriva acestor tendențe ale românilor și în privința asta interesele noastre se potrivesc cu ale ungușilor, ceea-ce în vremea din urmă s'a accentuat tot mai des. Am greși deci îndoind, dacă politicește ne-am alătură partidului național, deși în anume cazuri concrete simpatizăm cu lupta ce românii o duc împotriva șovinismului«.

Nădăduim că va veni vremea când peste tot: se vor convinge și sașii că numai la un loc cu naționalitățile se pot apăra împotriva șovinismului.

Din România.

Dela Curte. Cu prilejul anului nou, MM. LL. Regele, Regina și Augusta Lor Familie primind din toată țara cele mai călduroase felicitări și urări, M. S. Regele a însărcinat pe dl ministru-președinte al consiliului să arate viuile Sale mulțumiri: înaltului cler, autorităților civile și militare, comerțului și diferitelor corporațiuni, precum și tuturor persoanelor particulare, cari, prin adrese și telegrame, ca și prin înscrieri la Palat, s'au grăbit să mărturisescă simțimentele lor de respect, iubire și devotament pentru Tron și Dinastie. Majestatea Sa urează tuturor un an spornic și binecuvântat.

Dela judecătoria și tribunale.

Simpatii cam scumpe. După nimicirea mandatului din Bichiș-Ciaba a fostului deputat Achim, între alți mulți aspiranți, era și un cărciumar din Budapesta cu numele *Lukács János*, ca pețitor al mandatului. Neavând însă nici o cunoștință în Ciaba, s'a pus în negocieri cu un funcționar de acolo Kardos Klein Armin care, provocându-se la intimele sale legături, a luat asupra sa angajamentul de a creă simpatii pentru Lukács. Din candidatură totuși nu s'a ales nimica. Atunci Lukács a făcut arătare criminală contra lui Kardos Klein, spunând că acesta a primit dela dănsul 200 cor. pentru a deșteptă dispoziții între alegători, el însă a folosit banii pentru ridicarea

propriei sale dispoziții. Judecătoria din Budapesta l-a absolvat pe acuzat, admițând apărarea sa, că cu o sumă așa bagatelă, nu se prea poate face mari minuni electorale.

Socialiști condamnați. Socialiștii din Arad au ținut o conferință literară-științifică în 3 Ianuarie, fără să fi înștiințat aceasta la poliție, (nici nu e de lipsă). Pentru aceasta poliția a prins în judecată pe cei trei conferențieri, pe motiv că s'a ținut adunare secretă, și au agitat pe ascultători, pedepsindu-i pe toți trei: Sava Ș. Damian, tipograf; Kappner Armin, agent-comercial, Albert Dăniel, zidar, la câte 250 coroane în bani, eventual 13 zile închisoare, iar pe Iacob Cărătuș, măsar; Zichermann Soma, comerciant; Böszörményi János, lăcătuș; Reiner J. Gyula, măiestru-tapețier; Waisz Ferencz și Müller József măsari, după ce au fost ascultați ca martori, pentru dovedirea contrar a acuzei susținută de poliție față de conferențieri, pe baza unui regulament ministerial, i-au declarat și pe ei de vinovați, fiindcă au luat parte la conferință, pedepsindu-i la câte 50 coroane bani, eventual 3 zile închisoare.

Secretarul partidului socialist, Klopstein a fost improcesuat pentru agitație tot pentru acest caz.

Din străinătate.

Inaugurarea noului teatru național bulgar.

Sofia, 17 Ianuarie. Azi s'a inaugurat aici în prezența principelui *Ferdinand*, a fratelui său principele Filip de Coburg, a corpului diplomatic și a autorităților militare și civile noul teatru național bulgar. Principele a fost primit în vestibul de ministrii, intendantura teatrului și condus în loja regală. S'a reprezentat o scenerie alegorică a dezvoltării culturale a Bulgariei de poetul *Vasov*.

Evenimentele din Rusia.

Lugansk Ianuarie 17 (Guvernamentul Iekaterinoslav) O grămadă de delicuenți au rânit și desarmat pe păzitorii temniței și au vroit să evadeze. Fuga a fost observată, doi delicuenți au fost împușcați, trei grav răniți și ceilalți au fost prinși.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Ianuarie 1907.

Vremea

Vremea continuă a se menține frumoasă. Seara puțin îngheț. Peste zi cald și soare. Barometrul se menține arătând vreme bună

— **La temniță.** Doi deputați naționaliști, dr. Stefan Petrovici și Milan Hodja vor intra cât mai încurând în temnița de stat. Comisia de imunitate a hotărît să li-se suspendeze dreptul de imunitate al acestor »agitatori« primejdioși. Camera s'a alăturat acestei hotărâri.

Dr. Stefan Petrovici e pedepsit la închisoare de 6 luni de curtea cu jurați din Timișoara, iar Milan Hodja la o lună.

Sprijinitorii ideii de stat maghiar vor dormi liniștiți.

— **Burdia aplaudează!** În ședința de ieri a Cameri, între cei ce au arangiat ovații ministrului Polónyi la intrarea lui în Cameră, era și Burdia. S'au întrebat mulți, cum de aplaudează Burdia, când știut e că partidul constituțional, unde este dănsul înregimentat, nu-l poate suferi pe Polónyi? Se vede că au uitat oamenii că Polónyi e ministru de justiție și Burdia... Burdia.

— **Răscumpărări** pentru felicitările de anul nou. Dr. Al. Marta, avocat în Lipova ni-a trimis, 10 cor, cu o destinație culturală. Noi am trimis, la rândul nostru, dlui dr. Oprișa, pentru Masa studenților din Brad.

— **Primire de copii surdo-muți.** În urma ordinațiunii de sub 11.158/1904, a ministrului de instrucțiune publică comitatele Arad, Bichiș, Bihor și Cenad, cu școala pentru surdo-muți din Arad subvenționată de către stat, aparțin acestei școli, și școală poate să primească surdo-muți numai din aceste patru comitate. Acei părinți, cari au copii surdo-muți și doresc ca pe luna

Septembrie să-și da copiii la această școală, sunt provocați să-și înainteze rugărilor de primire cel mult până la sfârșitul lunii Februarie. Mai potrivit ar fi, ca părinții să se adreseze mai înainte la direcțiunea școlii, de unde vor primi gratuit tipărituri necesare și îndrumări detaliate. *Președinția comisiei de supraveghiere.*

— **Tulipantșii diu Murăș-Turda** își dau silințe mari să repună pe foștii prieteni ai guvernului Fejérváry, contra cărora se pornise cercetare și până atunci au și fost suspendați. Miercuri s'a ales comisia disciplinară. La alegere tulipantșii au căzut însă și s'a ales lista fostului viceșpan tisztaist, Dózsa Elek, așa că propunerea de a fi dați afară din slujbă cei-ce au sprijinit pe Kristóffy va fi respinsă și tulipantșii vor rămâne cu buzele umflăte.

— **O interpelare.** Ni-se cere publicarea următoarelor:

Considerând, că încă în anul trecut 1906 luna Iunie, alegătorii români din comitatul Brașovului, întruniți fiind într'o adunare frumoasă, în sala »Hotelului Central« din Brașov, cu scop de a se conzultă asupra ținutei lor în fața alegerilor de deputați dietali: au ales un »comitet electoral« de peste o sută de membri fruntași cu acea chemare, ca să se îngrijească de toate treburile cari privesc mai de aproape pe alegătorii români precum și să lucreze și lupte în genere pentru promovarea intereselor poporului român din comitatul Brașovului.

Considerând, că acest comitet electoral până acum nu numai că nu s'a afirmat nici într'un chip, dar nu a dat nici un semn de viață, deși s'au perondat în acest comitat multe chestiuni adânc tăietoare în viața românească, în privința cărora obștea românească așteaptă cu nerăbdare un glas de orientare.

Considerând mai departe, că toți alegătorii români vor fi de acord cu mine, când pretind cumcă, domnii din amintitul comitet electoral sau să-și împlinescă datoria lor la care s'au angajat, sau să-și depună mandatul obținut din încrederea obștei românești; îmi iau voia a rugă și a interpela pe domnii membri ai acestui comitet că au de gând să se pună pe lucru odată căci doar e vremea dela Iunie 1906 n.? Un alegător din comitatul Brașovului.

— **Românii din Berlin.** Dl ministru Take Ionescu, a fost de față la sărbarea revelionului organizată de soc. Academică a studenților români din Berlin. În fața unui număr de auditor printre care era și ministrul, dl A. Beldiman, cu tot personalul legației, dl Take Ionescu, a redat într'un discurs ceea ce vor trebui să învețe studenții români cari urmează la universități germane. *Desvoltarea spiritului de asociație*, ceea ce nouă ne lipsește cu desăvârșire, cum și desvoltarea încrederii individuale, ar fi folosul cel mare pentru neamul nostru și pe cari calități tineretul are datoria să le infiltreze în popor. Discursul a fost primit cu ovațiuni și unul dintre studenți a răspuns mulțumind pentru aceste idei luminoase și declarând că în acest sens se vor întrepta ni-zuințele tuturor. Mai vorbește apoi dl Beldiman și dl inginer Slava, după care sărbarea a luat sfârșit la orele 4.

— **Un român din România — deținut în Cluj.** O aventură neplăcută i-s'a întâmplat dlui *Alexandru Dragomir* din Ploiești, care și-a putut face o bună idee despre poliția ungurească. Dl Dragomir s'a dus la Cluj pentru a-și angaja câțiva servitori. A cinat într'un restaurant, unde a tratat cu mai mulți oameni. Cărcimarului precum se vede, om recunoscător față de mușterii, i-a părut suspect străinul, la care a văzut mai multe parale. A avisat poliția, care a și grăbit și sosind la fața locului l-a deținut pe străin. Inzădar și-a arătat dovezi de legitimație, poliția nu l-a slăbit,

la dus la secție, unde numai după lung interogatoriu l-au lăsat liber.

Foia din Cluj care scrie aceste lucruri spune, și încă 'n glumă, că dl Dragomir dela secție a plecat de-adreptul la gară ca să scape și de amintirea acestei aventuri »barbare«. Cetitorii cu bun simț vor înțelege și ei gluma.

— **Limba rusească în biserica gr. cat. din Măcău.** Se anunță din Măcău: Cantorul gr. cat. *Cimbolinec* a ocupat cu ajutorul mai multor prieteni ai săi altarul bisericii gr. cat. de acolo cu forța și a început serviciul divin în limba rusească. Credincioșii cari erau de față au protestat energic și au părăsit biserica, făcând arătare episcopatului gr. cat. din Orade. Episcopul *Demetriu Radu* a suspendat pe cale telegrafică pe *Cimbolinec*, oprindu-l dela ori-ce funcțiune în biserică.

— **Posta austriacă s'a scumpit.** Se anunță din Viena, că eri a intrat în vigoare noul tarif de postă și telegraf, care scumpește în mod considerabil și posta și telefonul. Uniunea fabricanților mari au protestat împotriva scumpirii poștei.

— **Dar pentru biserică.** Credinciosul *Andrei Bogdanov* și consorții sei servieni, din Ciaba au dăruit 144 cor., din care sumă s'au procurat un policandru și o cădelniță pentru biserica din Ciaba; iar credinciosul din Ciorvaș, *Iosif Dan* a cumpărat la casa de rugă de acolo o cădelniță cu 24 cor., cărora li-se exprimă mulțămă și pe calea aceasta. *V. Popovici*, preot.

— **Hymen.** Dl Dr. *Nicolae Zigre*, cand. de adv. în Oradea-mare, s'a logodit cu dragălașa d-soară *Lucia Plopu*, fiica d-lui *George Plopu* distinsul jude de tablă, ordinar la curia din Budapesta. Sincerile noastre felicitări.

— **Opt oameni morți în flacări.** În comuna Bratca de lângă Dămoșd, Duminecă noaptea s'a iscat un foc, care a nimicit casa lui *Matei Pascu*. În casă au ars *Matei Pascu*, soția lui, văduva *Ioan Matei* și cinci copii mici. Numai Luni dimineața au observat locuitorii din comună marea nenorocire; deoarece în Dămoșd casele sunt împrăștiate prin văi, despărțite prin păduri, și nimeni n'a observat focul, care a erupt în casa lui *Matei*, care era de tot la o parte. Dimineața când au observat casa prefăcută în cenușe, au început să caute în ruine și abia au delăturat cenușa de pac, au și dat de cadavrele carbonizate ale întregii familii. Cadavrele celor cinci copii erau lângă al mamei, acolo unde se află patul prefăcut în cărbune. Bătrâna a ars lângă vatră, iar *Matei Pascu* a fost acoperit de flacări lângă ușe. Imediat au fost înștiințate autoritățile, cari au pornit cercetare. Au constatat, că familia *Matei Pascu* a petrecut Duminecă în Bratca și seara când s'au întors acasă au făcut foc pe vatră, și au adormit fără să observe că s'a aprins acoperișul de pac; probabil că 'n somn au fost înădușiți mai întâi de fum.

— **Otrăvirile din Sat-Chinez.** Cazurile de otrăvire din Sat-Chinez, despre care am scris la timpul său, au luat o nouă întorsătură. Judele de instrucție e de mai multe zile la fața locului. Femeia păcătoasă, care a fost deținută din partea poliției, fiindcă își otrăvise bărbatul, e acum acuzată cu faptul, că pentru două zeci coroane a otrăvit bărbatii alor mai multe femei, cari au voit să trăiască liniștite cu alții sau să ajungă la moștenire. Așa a omorât vre-o două-zeci de bărbați. Bestiala femeie, ca să nu fie bânuită recomanda respectivilor, ca să fie conzultați prin medic. Femeile atunci celor bolnavi le dădeau otrăvă în loc de medicina prescrisă. În urma acestei descoperiri judecătoria din Timișoara a ordonat nouă cercetare.

— **Bestialitate.** În comuna Tordoș rudenile lui *Ioan Juncan*, neștiind cum să-l treacă pe cea lume, l-au supus celor mai cumplite torturi. Bătrânul *Juncan* își testase toată averea lui, unor rudenii mai îndepărtate, cu condiția să-i poarte grije la neputințele lui cât va trăi. Bătrânul se bucura de o deplină sănătate, ce era însă spre supărarea rudenilor lui. Ce-au gândit deci? Să-l închidă în staulul vitelor și să nu-i dea nici de mâncare nici de beut. Șapte zile a fost bietul fărăn chinuit de cele mai crâncene torturi. În a șaptea zi cine-va i-a atuzit glasul de durere. A intrat în grajd, ș'a dat de bietul bătrân mai mult mort de cât viu.

Rudenile lui au fost date pe mâna poliției. Bătrânul la câte-va ore în urmă a murit.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului *Frankl Antal* din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada *Weitzer* (palatul minorităților).

Sociații.

»Junimea« societatea academică din Cernăuț a scos de sub tipar »Raportul anual« despre activitatea sa în anul 1905/6. Societatea a ținut 11 ședințe literare și 7 conferințe pentru popor de conținut național economic, cultural și istoric. A edat foiletoanele lui *Mihailu Teliman*. A aranjat serate, excursiuni la țară și reprezentațiuni teatrale. Are o frumoasă bibliotecă cu 3251 opuri în 4594 volume și broșuri. Averea totală a societății face 13,132.47 cor.

Invitare.

Casina română din Oravița-montană își ține adunarea generală în localitatea ei la 27 Ianuarie 1907 d. a. la 4 ore cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adun. gen. și raportul gen.
2. Raportul casarului.
3. Preliminarul pe 1907.
4. Restaurarea comitetului.
5. Licitarea foilor și a revistelor.
6. Propuneri.

Oravița-montană din ședința comitetului ținută la 12 Ianuarie 1907.

Dr. M. Grosșian, preș. *G. Tălescu*, notar.

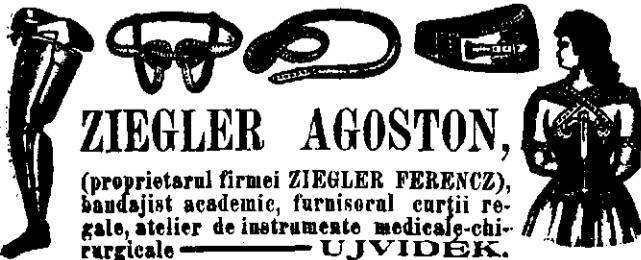
NB. După adunarea generală se va disertă, dar asta în înțelesul statutelor are a se insinua președintelui cu 8 zile înainte.

BIBLIOGRAFIE.

»*Revista Teologică*«. Apare lunar în Sibiu. Cuprinsul numărului prim: Către cetitori, Redacțiunea. Universalitatea religiei, dr. N. Bălan. Din greutățile vieții pastorale, A. Hamsea. Critica biblică mai înaltă, dr. A. Crăciunescu. Protoperibiterii, dr. E. Roșca. Pastoralele metrop. Șaguna, G. Tulbure. Informațiuni: Biserica rusească. Mișcarea literară. Tipicul cultului religios. Abonamentul 6 cor. pe an. Administrația: Sibiu, str. Măcelarilor 45. ♪

Floarea Darurilor. Apare de 2 ori pe lună în tipografia *Minerva* din București. Revistă literară redactată de N. Iorga. Cuprinsul nr. 1. Traduceri din *Carducci*, *Villon*, *D'orleans*, *Ronsard*, *Lahor*, *Lermontov*, *Jean Paul*, *Goldoni*. Literatură veche din: *Kogălniceanu*, *Asachi*, *Baronzi*, *Poveste de Caravan*. Articole de N. Iorga. — Abonamentul pe 1 an 15 lei.

Raportul anual al societății academice române »Junimea« în Cernăuț pe al XXVIII an administrativ 1905/6.

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnizorul curții regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale — UJVIDEK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

A apărut și se vinde la toți librării și depozitarii din România nr 2 din revista lunară »Lectura«, cu următorul cuprins ales și interesant.

Cugetările unei regine, de Carmen Sylva; Cântarea României, de Al. Russo; Viscolul, nuvelă de Puschin; Poezii, de H. Lecca, Radu Rosetti și Victor Hugo; Scrisori de femei, de M. Prévoșt; Ceața, schiță; Planeta Marte, de C. Flammariou; Caracterele, de La Buryère; Aventurile lui din Chișot, de M. Cervantes; Seara unei zile de sărbătoare, nuvelă de Leopardi; Un erou al timpului, roman de M. Lermontov.

Numărul de 64 pagini 50 bani. Abonamentul 5 lei pe an.

Redacția și administrația str. Vânătorului 14, București.

Varietăți.

Fotografierea glasului. Profesorul Morage a arătat studenților săi dela Sorbona o invenție care face cu puțință visul de a fotografia vorbele. E o aplicare mai departe a telegrafiei repezi după sistemul Polak-Virag, cu care s'au făcut experimente în Franța și Ungaria.

Telegraful-Virag lipește depeșă pe un fel de mașină de scris, care face felurite grupe de găuri pe o fâșie de hârtie. Când trecem această fâșie pe un cilindru, cu curentul electric se închide sau deschide după cum sunt sau nu găuri și după numărul și așezarea lor. Imagina punctului se face la stația de primire pe alt cilindru care se rotește cu aceeași viteală ca și cel dela stația de trimitere. Apoi printr-o oglindă și un aparat fotografic se preface în scrisoare ce poate fi citită. Morage ca să fotografieze vorbele rostite de-a-dreptul, a întrebuințat la primire un microfon. Tonul glasului face de vibrează oglinda dela stația de primire și razele, căzând pe o hârtie simțitoare, dau semne hotărâte pentru fie-care. Învățând aceste semne, le putem ceti ca ori-ce scriere. Aparatul Polak Virag dă însă depeșă scrisă cu litere obicinuite.

Economie.

Reducerea discountului. Rapoartele sosite de pe piața internațională aduc vestea reducerii discountului. În Berlin discountul privat s'a urcat la 5 1/8, se comunică însă mai nou, că el a fost redus la 4 7/8%. În Londra piața s'a îmbunătățit foarte mult, dar nu este de o importanță mică împrejurarea, că în America discountul a căzut la 3 1/2—4% Discountul privat în Londra a variat între 4 7/8—5 1/2% și, nu e cu neputință, că încă în decursul săptămânii viitoare să se facă o reducere esențială a discountului. La noi în Ungaria îmbunătățirea pieței de bani depinde dela străinătate. Prisoasele de capital, în urma vărsământului la împrumutul rusesc, au emigrat în străinătate și în urmarea acesteia s'a scumpit numerarul. Îmbunătățindu-se însă situația în străinătate, capitaliștii nostri încă vor părăsi rezerva lor și nu putem aștepta la o îmbunătățire grabnică a pieței de bani.

Banca comercială Română. În București s'a înființat sub firma aceasta un nou institut financiar. Formalitățile legale pentru constituirea Băncii Comerciale Române au fost îndeplinite. Din actul constitutiv și statutele depuse la tribunalul de comerț din București rezultă că următoarele instituțiuni financiare și persoane: Banque de l'Union Parisienne din Paris, Wiener Bankverein din Viena, Anglo-Oesterreichische Bank din Viena, Credit Général Liègeois Liège, Hector Economos din Măusești, Jean Staehli din București, S. Halfon et fii din București, Z. N. Chrissoveloni din București și G. Economu et figlio din Trieste au fondat o societate anonimă pe acțiuni cu sediul în București și cu durata nelimitată sub denumirea de: »Banca comercială Română«.

Scopul societății este de a face pentru dânsa și în comptul altora, în România sau în străinătate, ori-ce operațiuni de bancă ori de bursă, ori-ce operațiuni financiare, industriale, comerciale, agricole și chiar imobiliare precum și împrumuturi pe ipoteci și ori-ce întreprinderi de lucrări publice. Va mai avea de asemenea dreptul de a emite obligațiuni pe gaj sau fără gaj, pre-

cum și bonuri cu scadență fixă și să creeze livrete de depozite nominative sau la purtător.

Capitalul social s'a fixat la suma de 12.000.000 lei aur, repartizat în 24.000 de acțiuni la purtător de câte 500 lei aur fie-care, și a fost acoperit intergal de sus citații fondatori.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Raport telefonic al »Tribunei«. —

Budapesta, 17 Ianuarie 1906,

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kilg.)	7.40—7.41
Secară pe Aprilie 1907	6.68—6.69
Orz pe 1907	7.43—7.44
Cucuruz pe Maiu 1907	5.10—5.11

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907.	7.70—7.71
Ovăs pe Aprilie 1907	7.37—7.38
Cucuruz pe 1907	5.12—5.13

II. Producte.

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Unsoare de porc	143—144
Slănină	110—111
Prune uscate de Bosnia 26.50	26.50—17.50
Pezmet de prune	42—43

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate: Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) — fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 126 — 127 fil. Tineri, mijleci (părechea 250 — 320 kilg.) 128 — 129 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 128 — 129 fil.

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	158
« « « detail	160
Spirit brut en gros	156
« « « detail	158
Lături uscate per kilg.	15

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 17 Ianuarie.

Grâu 75 kil. 6.30—6.35, 76 kil. 6.40—6.50, 77 kil. 6.50—6.60, 78 kil. 6.60—6.70. Grâu (marfă mercantilă) 75—76 kil. 6.30—6.35. Secară 5.60—5.65. Orz 5.60—5.65. Ovăs 6.40—6.50. Cucuruz 4.30—4.35.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Poșta Redacției.

P. Andr., Petrinja. Comandați-vă, prin Librăria Klein, Arad, ori deadreptul »Petit Parisien«, Paris. Dlui dr. N. Zigre, Oradea-m. Prietenii și spriginitorii nostri nu plătesc nimic, deci nici D-ta. Salutări frățești!

Poșta Administrației.

Gligor Sere, Lupești. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 April 1907.

Ilie Lazăr-Toncu și Meila Epure, Oravița. Am primit 6 coroane ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Nicolae Ardelean, Somoskesz. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Teodor Bulzan, Drauș. Am primit 4 cor. ca abonament pe 1906.

Nica Miclea, Gerebenți. Restanță 1 cor. aveți pe 1906.

Ioan Ranta, Macea. Aveți 4 cor. restanță pe 1906.

George Dobroi, Custeli. Noi am traduce bucur, dar n'avem timp. Noi credem că învățătorul sau preotul de acolo l'ar traduce.

Nicolae Murgu, Feiny. Am primit 2 cor. în abonament.

Stefan Păun, Mercsina. Am primit 4 coroane în abonament.

Iacob Țieran, O.-Moldova. Noi n'am primit epistolă. Altcum am fi trimis la locul competent.

Dion G. Fărcaș, Batucza. Numai după câteva luni va apare.

Avram Borcuța și Petru Berar, Șicula. Am primit câte 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Vichentie Fleșier, N.-Komlós. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Toader Brădeanu, Cuvin. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Ioan Igreș, Cuvin. Am primit 2 cor. până la 1 Iulie 1907.

Constantin și Iosif Cherdu, Jam. Am primit câte 2 coroane ca abonament până la 1 Iulie 1907.

ANUNȚ.

Cine are 100 de oi fătătoare să comunice aceasta lui Matei Vuia, din Fönlac. Se scrie și prețul cu cât vinde.

ANUNȚ.

În urma decedării dlui Dimitrie Băncilă fost comerciant în comuna Gârboveș, prăvălia și birtul din mijlocul comunei e de vânzare. Prăvălia are în deposit marfă 6—7000 coroane. Reflectanții pe lângă o garanță de 2—3000 coroane pentru informațiuni mai de aproape să se adreseze dlui Aurel N. Simtion, contabil la banca »Mera« Bozovics.

Deosebire mare

este într-o casă unde copiii în loc să fie bolnavicioși, slăbuți și iritabili, sunt sănătoși și vioși. Mijlocul cel mai bun de a fi și rămânea copiii sănătoși, este Emulsiunea lui Scott din untură de pește cu Hypophosphiti de var și natron. Preparat care ajută foarte mult la dezvoltarea și întărirea sănătății copiilor. Emulsiunea lui Scott are gust bun și dulce, e ușor de luat și de mistuit, există apetitul, regulează întreg sistemul de mistuire, de aceea superioară untorei de pește obicinuite.

Semnul, că Emulsiunea lui Scott e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare«.

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár«
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original C. 2.50
Se află în fie-careapotecă.

Un candidat de avocat cu praxă,

care posedă limba română, germană și maghiară,

caută o cancelarie advocațională.

Ofertele să se adreseze către

Caransebeș

Dr. Iuliu Vlaicu.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra bețurii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce bețură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce bețură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL

(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești
crema de lacrimoară a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie unșuroasă, e compus din alifii inviolabile. Se poate folosi și ziua! Face să dispară petele, urmele de vărsat, crețelele, arsura de soare și tot felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrimă, cutia 1.20 ..
Sapun de lacrimoară, bucata — 70 ..

Se capătă în farmacia lui
VASVÁRY ELEMÉR
în Hódmezővásárhely.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Cine e bolnav!!

Oleul-Reuma de Bille-Erculane a lui **Dr. Arányi**
foarte renumit, ce n'ar trebui să lipsească din nici o casă necondiționat și cu siguranță vindecă

! reuma, cursoarea și podagra. !

E recomandabilă la durere de mână, spate, pept, șele, lovitură, silă, serăntitură, durere de urechi, tunit de urechi, durere de cap și dinți. Provăzut ou îndrumare pentru întrebuințare punctuală. — Prețul unei sticle 2 coroane. Sticlă de probă 1 coroană. Să fim de băgători de samă la numele lui **Dr. Arányi!** Ori ce sitele sunt falsificări tendențioasă. — Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, Hódmezővásárhely, Fő-tér.

La comande prin poste pentru expediție și ladă se compută 40 fil. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuiă în caz de trimitere înainte a sumei.

Firele de păr cărunt

și redobândesc adevărata culoare dacă în trei zile întrebuințăm

RESTORER-ul de păr a lui **BALLA**

Garantéz pentru nevinovăția și efectul ce-l are. Prețul unei sticle 2 cor., sticlă de probă cor. Să ne ferim de imitațiuni. Se poate căpăta la pregătitorul: **Balla Sándor, farmacist în Hódmező-Vásárhely.**

Față frumoasă!

putem dobândi, dacă întrebuințăm **Crema de vioarea (bolyka) a lui Balla.** Dintre toate mijloacele cosmetice de până acum acesta e unicul cel mai remarcabil, renumit și premiat. **Redă frumsețea uimitoare, piele curată, albă strălucitoare.** Ori-ce infecțioasă pentru întrebuințare sara 1 cor. un borcan de **Crema de vioarea a lui Balla** unșuroasă pentru întrebuințare sara 1 cor. Pudră în culoare albă, roză și galbenă, prețul 1 cor., o bucătă de săpun 60 fil. **Să ne ferim de imitațiuni, adevărat e numai a farmacistului BALLA, și se poate căpăta numai dela inventatorului Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.**

Dame!

Frumseță vecinică!

putem dobândi, dacă întrebuințăm **Crema de vioarea (bolyka) a lui Balla.** Dintre toate mijloacele cosmetice de până acum acesta e unicul cel mai remarcabil, renumit și premiat. **Redă frumsețea uimitoare, piele curată, albă strălucitoare.** Ori-ce infecțioasă pentru întrebuințare sara 1 cor. un borcan de **Crema de vioarea a lui Balla** unșuroasă pentru întrebuințare sara 1 cor. Pudră în culoare albă, roză și galbenă, prețul 1 cor., o bucătă de săpun 60 fil. **Să ne ferim de imitațiuni, adevărat e numai a farmacistului BALLA, și se poate căpăta numai dela inventatorului Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.**

Astma

suferinții de respirație grea cari nu pot dormi și să se culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de bater de inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevărata mântuire vine dela **pravul Astma** pregătit de **dr. Némethy.** La comandă se recere și etatea
Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan dublu 9 cor

Se poate căpăta numai în farmacia — **BALLA SÁNDOR,** Hódmezővásárhely.

D-șoare!

Cine e bolnav!

La moment alină și necondiționat vindecă **tusă, respirație grea și durere de cap**

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT
A FARMACISTULUI **BALLA**

renumit, recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împedecă **tusă convulsivă, tusă măgărească, durere de piept, greaua respirație, astma, trocnă, ferbințeală și regușală.**

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT a lui **BALLA** descris mai sus se aduce în circulație în două forme.

Numai pentru cei în etate și pentru copiii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri. La copiii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane.

Numai pentru copiii de 12 ani în jos. Zilnic 4—5 lingurițe. Prețul 1.20 cor. Indrumări de trebuințare alăturăm.

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POȘTE pentru expediție și ladă se comandă 40 fil. La comandă mai mare de 6 cor. pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuiă în caz de trimitere înainte a sumei.

»LUCEAFĂRUL« institut de economii și credit, ca societate pe acții în Vârșeț.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit »LUCEAFĂRUL« în Vârșeț sunt invitați

la a XII-lea adunare generală ordinară

pe ziua de 4 Februarie 1907 st. n. la 10 oare a. m. în casa proprie (piața Francisc Iosif Nr. 2121).

OBIECȚELE:

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
2. Constituirea biroului.
3. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1906.
4. Raportul comitetului de supraveghiere.
5. Pertractarea bilanțului pro 1906 și distribuirea profitului neto. Absolutoriu direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
6. Modificarea §§-ilor 19 și 20 din statute.
7. Pertractarea propunerii înaintată direcțiunii prin 10 acționari pe baza §-ului 19 din statute:
 - a) Verificarea acționarilor prezenți prin o comisiune exmisă dintre acționari în adunarea generală.
 - b) Consemnarea acționarilor induși în registrul de acții să se trimită în termenul fixat în §-ul 17 din statute fiecărui acționar.

În lipsa membrilor recerși adunarea generală în sensul §-ului 25 din statute se va ține în 18 Febr. 1907 st. n. la locul și timpul indicat. Domnii acționarii cari voesc a participa la adunarea generală în sensul §-ului 20 din statute au a depune acțiunile lor la casa institutului până cel mult în 4 Februarie 1907 st. n. la oarele 9 a. m.

Din ședința direcțiunii ținută în Vârșeț la 12 Ianuarie 1907.

Direcțiunea.

Profitul curat să binevoiați a-l distribui conform §-ului 51 din statute în modul următor:

5% dividendă acționarilor	Cor. 10,000.—		
iar restul de	Cor. 24,540.62	restul de 15,713.62 coroane	
să se împartă:			
20% fondului de rezervă	Cor. 4,908.—	se distribue:	
6% tantiema direcțiunii	» 1,467.—	20% supradividendă	Cor. 4,000.—
3% » inspecțiunii	» 735.—	fondul de rezervă	» 4,715.—
3% » directorului executiv	» 735.—	fond de binefacere	» 1,091.59
4% » funcționarilor	» 982.—	» » rezervă disponibil	» 2,000.—
	» 8,827.—	» pentru amortizarea edificiului	» 3,907.03 Cor. 15,713.92

Activa.

Bilanț cu 31 Decembrie 1906.

Passiva.

Casa în număr	52474.37	Capital social	200000.—
Portfoliul cambial	793465.25	Fond de rezervă	60377.—
Imprumuturi ipotecare:		» » disponibil	2000.—
a) pe obligațiuni simple	666,932.—	» pentru amortizarea edificiului	1592.97
b) replătibile în anuități semest.	554,789.68	Fond de binefacere	1129.98
Realități	132032.01	Depuneri spre fructificare	760374.42
Efecte	130780.—	Creditori în conto-curent	277948.93
Debitori în conto-curent	23369.63	Imprumuturi ipotecare cedate	618017.90
Diverse conturi debitoare	56203.64	Reescompt	409950.—
Credite personale cu obligațiuni	28887.—	Dividendă neridicată	518.—
Mobilier	5095.36	Diverse conturi creditoare	45982.76
după amortizare de	295.36	Poziții tranzitoare	24355.—
	4800.—	Cauțiuni	7012.—
		Profit curat	34540.62
	2443799.58		2443799.58

Debit.

Contul Profit și Perderi.

Credit.

Interese: pentru depuneri spre fructificare	31593.38	Interese: dela cambii de bancă	60140.02
pentru reescompt	31315.20	dela imprumuturi ipotecare	78193.74
» imprumuturi ipotecare cedate	25050.56	» credite personale	2922.73
Spese: salare	10551.60	» efecte	3674.91
bani de cuartir	1700.—	» credite de cont-curent	1011.38
chirie	3000.—	Venite de realități	7378.86
marce de prezență	1580.—	Provizii și diverse venite	2580.09
spese de cancelarie	3732.88		
țimbre	44.94		
Contribuție: erariale și comunale	9337.85		
10% după interesele depunerii	3159.34		
Descrieri din mobilier	295.36		
Profit curat	34540.62		
	155901.73		155901.73

Dr. Petru Zepeniag m. p., dir. esec.

Vârșeț, la 31 Decembrie 1906.

Valeriu Cârje m. p., contabil

Direcțiunea:

Adam Burdan m. p., Pavel Corcea m. p., Antoniu Popoviciu m. p., Ioan Pepa m. p., Dr. Iuliu Tămășel m. p., Avram Corcea m. p., Ioan Moise m. p., Traian Oprea m. p., Ioan M. Roșiu m. p.

Subsemnatul comitet examinând conturile prezente le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele institutului. — Vârșeț la 12 Ianuarie 1907.

Bartolomei Panciovanu m. p., preș., Toma Stanca m. p., Ioanichie Neagoie m. p., Dr. Aurel Novac m. p., Iuliu Iorgovici m. p., Dr. Ion Nedelcu m. p., Ioan Perian m. p.

Onorată adunare generală!

Asupra anului de gestiune 1906 ne permitem a vă prezenta următorul raport:

În decursul anului 1906 am ținut ca membrii ai comitetului de supraveghiere al institutului mai multe ședințe, am controlat casa, cambiile, efectele și obligațiunile referitoare la imprumuturile întabulate și personale am revidat registrele, asemănându-le cu rezultatul le-am aflat toate în ordine, corect și în consonanță cu valorile.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1906 precum și contul profit și Vârșeț, în 12 Ianuarie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Bartolomei Panciovan m. p., Dr. Aurel Novac m. p., Ioanichie Neagoie m. p., Iuliu Iorgoviciu m. p., Toma Stanca m. p., președinte, Ion Perian m. p., Dr. Ion Nedelcu m. p.

perderi l-am examinat, l-am asemănat cu registrele principale și auxiliare aflându-l în consonanță cu registrele amintite și inventarul pregătit cu finea anului.

Deci propunem: On. adunare generală să ia la cunoștință ambele rapoarte să aproabe șocoțile finale prezentate acestei adunări generale, atât direcțiunii cât și noauă să ne dea absolutoriu convenit pe anul de gestiune 1906 și să încuviințați propunerea direcțiunii referitoare la împărțirea profitului curat.

ÎNSOȚIRI.

(e) De câte ori ni-s'a dat prilej să citim rapoartele anuale — bine și frumos alcătuite, — publicate de »Reuniunea română de agricultură« din Sibiu, am admirat totdeauna rîvna conducătorilor acestei reuniuni, cum în decurs de optsprezece ani jertfesc bani și vreme pentru a îmbunătăți starea materială a țăranilor români din ținutul Sibiului și, indirect, și din alte ținuturi.

Expozițiile, de multe feluri, puse la cale și îndeplinite de reuniunea agricolă, au fost întreprinderi, de care nici noi cărturarii n'am prea visat să le vedem realizate pe satele noastre.

Insoțirile de credit sătești, întemeiate până acum în 12 comune, au avut, pe lângă alte foloase, și acela că datorasi nu mai aleargă pe la băncile din orașe de oarece ei primesc împrumuturi în condițiuni cu mult mai favorabile la însoțirea lor sătească.

O cultură mai rațională, privitoare la ținerea vitelor, la cultivarea poamelor; întrebunțarea mașinelor economice, prin faptul că fruntașii economi din cutare comună s'au întrunit în »tovărășie agricolă« cu firmă înregistrată; introducerea nutrețurilor măestrite; publicarea albumului artistic de cusături și țesături, o lucrare unde conștientii noștri Sași, mai înaintați și mai bogați, ne imitează tocmai în zilele acestea; ținerea conferențelor economice; o mică literatură agronomică, — iată faptele ce se pot înscrie la activul reuniunii române agricole din Sibiu.

Ca la orice lucrare omenească, vom avea și aici unele părți mai puțin luminoase și mai puțin înveselitoare. Așa bună oară:

Averea totală a Reuniunii face abea 20 de mii de coroane, după o existență de două decenii. Budgetul pe anul 1907 se urcă la două mii cinci sute cor., — o sumă din cale afară modestă...

Uitându-ne la listele membrilor ordinari și ajutători, vedem înșirate 81 de localități din comitat, cu numele, numărul și cu ocupațiunea tuturor membrilor. În 53 de comune din cele 81 se găsesc membri și din pătura țărănească; iar în restul de 28 comune nu se află în scris ca membru nici un țăran.

Suma întreagă a membrilor ordinari și ajutători, (avem în vedere ultimul raport al Reuniunii apărut la sfârșitul anului 1906) face, după socoteala noastră, numai 715. Acest număr, ori cât de mic, ar fi totuși îmbucurător, dacă ar fi dat numai de țărănime. Inșă, durere, nu-i așa. Țărani economi, între cei 715 membri, am numărat abea 128, adică una sută douăzeci și opt, — restul de 587 e compus din preoți, învățători, advocați, medici, diferiți funcționari și alții, — cari negreșit nu vor fi având tocmai trebuință arzătoare da se înscrie membri la o societate economică, cum ar avea cei ce trăiesc exclusiv din roadele ce le primesc din pământul și vitele lor.

Comune mari și vestite, ca de pildă Reșinari, au din 18 membri numai cinci țărani economi; Seliște, mândra noastră Seliște, are între 42 de membri numai șase țărani; iar Poplaca și Orlatul n'au nici unul singur. (Observăm, că după număratoarea dela 1900, avem în Reșinari 5416, în Seliște 3555, în Poplaca 2515, în Orlat 1765 locuitori).

Taxa anuală de membru ordinar al reuniunii este 4 coroane, iar membri ajutători pot să fie cu orice taxă, fie cât de mică. Și totuși, interesul țăranimii pentru societatea aceasta crește foarte încet...

Orașele, unde s'a infiripat o clasă cultă românească, nu se simțesc îndemnate a înființa reuniuni agricole. Este cu mult mai ușor (și mai rentabil!) a stăru în orașe pentru înființarea unei bănci, a unei gazete populare, ori a unui gimnaziu; — căci interesele poporului, în cazurile de față, se nimeresc cu interesele inițiatorilor, ba mai ales cu acestea. La o reuniune săracă agricolă cam greu își pot face oamenii trebușoarele lor particulare; și cel ce este nărtat d'asemenea gânduri de procopseală, dela o vreme trebuie să se încredințeze, că și-a greșit socoteala și planul, și nu-i rămâne decât să părăsească rolul de conducător, dovedit nerentabil pentru interesul propriu...

*

Din grai înțelept a izvorit porunca: Să mergem la sate! Și acolo să organizăm însoțirile economice trebuincioase.

Cei din fruntea Reuniunii agricole din Sibiu, oameni socotiți și cumpătați în toate, nu s'au speriat de unele nesuccese și de puținul număr al membrilor, ci au lucrat și lucrează cu abnegațiunea ce nu o găsim poate la nici una din societățile culturale câte le avem. Din raportul, cu care ne-am ocupat, reținem îndeosebi două din lucrările sale, și pe acestea le considerăm de cele mai prețioase. Lucrările acestea două sunt: întemeierea însoțirilor de credit sătești și a tovarășiilor agricole. Prin aceste două așezăminte reuniunea noastră s'a coborât acolo unde e locul ei: la sate, lăsând după sine urme nu numai sănătoase, ci totodată adânci și statornice.

Treaba aceasta oare n'ar putea-o încerca iubitorii poporului de pretutindenea, chiar fără a se constitui în reuniune agricolă?

Noi stăruim și cu ocazia aceasta, și o recomandăm atențiunii acelor cari vreau să priceapă, ce însemnează a întemeia însoțiri și tovarășiile la sate.

Graiul și caracterul nostru etnic

Notițe și meditații.

De TEODOR FILIPESCU.

I.

Deja cinci secole în Chr. locuiau pe peninsula Balcanică Greci, Traci și Iliri. Grecii locuiau partea sudică a Peninsulei, Tracii partea nordostică, Ilirii restul Peninsulei și teritoriile vecine (Panonia, Istria până și în Italia). Cu Traci erau înrudiți Dacii din stînga Dunării (Banat, Ardeal și România de astăzi). Toate aceste popoare au fost în timpul vechiu popoare culte, ocupațiunea lor principală era creșterea vitelor, exploatarea minelor și pădurilor, meseria și în parte agricultura.

În anul 229 în Chr. încep Romanii războaiele cu Ilirii și să fac stăpâni până în anul 9 după Chr. peste Peninsula Balcanică dela râul Sava (Sava) până la Aoul (Voisava) și peste Panonia. Acest teritoriu l'au împărțit în: Dalmatia cu capitala Salona (Spalato), Praevalis cu capitala Scodra (Scutari), Epirus nova cu capitala Dyrrhachium (Durazzo) și Moesia cu capitala Sirmium (Mitrovița). Dalmatia (Dalmatia cu Bosnia-Herțegovina de astăzi) a fost împărțită în trei convențe, anume în Scardona, Salona și Narona (Narona era lângă Gabela în Herțegovina). Orașele

și cetățile române de lângă coasta Mării-Adriatice cu populațiunea romana au fost apărute prin lanțul de munți, care se întinde albastru până în Liburnia (tărutul Croației), de trunchiurile războinice ilirice. Prin acest lanț de munți treceau numai două drumuri pe acel timp, unul dela Salona către Delminium (lângă Jupaneț în Bosnia) și altul dela Narona pe valea râului Narenta. Aceste drumuri legau Roma cu țările cucerite din est. Peste aceste drumuri plecau legionarii romani pentru a cuceri alte țări, și peste aceste linii de comunicațiune se răspândia acea cultură romană în interiorul Peninsulei și țărilor vecine, a cărei influență a lăsat urme neperitoare.

În an. 106 d. Chr. au cucerit Romanii capitala Daciei Sarmisegetuza și au prefăcut în anul următor Dacia în provincie romană numindu-o Dacia-Traiană¹⁾. Romanii n'au avut însă norocul să ducă opera lor de civilizațiune la sfârșit. Deja pe la jumătatea sec. III. începe mișcarea popoarelor barbare de către Nord și din Asia.

În an. 272 au intrat Gotii în Dacia și au rămas aici până în an. 375, dar la spatele lor erau acuma Hunii și Slavii. După Huni au ajuns în an. 451 Slavii în Transilvania și Panonia, și așezându-se aici au avut cea mai mare influență asupra descendenților Romanilor și a Dacilor romanizați. Limba latină și cultura romană din Dacia și Panonia a avut totuși mare influență asupra Barbarilor, cari se așezară în aceste țări. Romanizarea țărilor Dalmația, Moesia și Dardania a înaintat după an. 271 atât de mult, încât a avut influență și asupra poporului din Dacia și Panonia. Orașele principale din Dacia mediteraneană erau atunci Naissus (Niș) și Serdica (Sofia) iar în Dardania era Scupi (Scopia sau Uskub).

Slavi trec Sava în an. 540—550 și pustiesc Moesia de jos (Sârbia), Dalmația și Epirus nova până la Dyrrhachium, în an. 598 năvălesc cu avari (un popor tatar) peste Sava în Dalmația și Praevalis pustind orașele romane și nimicind opera culturală a romanilor. Cu aceste nu s'a terminat, între anii 610—640 a venit grosul slavilor dela Nord, cari trecând Sava și Dunărea s'au întins ca un val de mare peste Moesia, Dardania, Dalmația și Macedonia până în Thesalia și Helada. Ceva mai înainte de navala această, se așezară bulgari (popor fino-turanc) în Moesia de jos și în Macedonia.

Înainte de invaziunea slavilor vorbeau descendenții ilirilor, dacilor și Dacilor limba latină, căci strămoșii lor s'au romanizat deja într'atâta, că urmașii lor făceau parte din poporul roman. Numai prin munți înalți din Dalmația și Praevalis mai erau ici colo triburi ilirice, cari se ocupau numai cu păstoria, asupra căreia cultura romană avu puțină influență. Descendenții acestor Iliri sunt albanezii de astăzi, iar descendenții romanilor și descendenții ilirilor (și acilor, dacilor) romanizați sunt românii de acuma. Limba ce o vorbeau strămoșii noștri înainte de acele timpuri furtunoase, era limba latină și centrul romanilor era acolo, unde latinizarea provinciilor romane a fost mai lată. Savantul C. Iirecek zice:²⁾ „Stravechiul centru românesc a fost la sud-est de Panonia, în Moesia superior, Dacia ripensis, în partea latină din Dacia Mediterană și în Dardania, s'au după numirile de astăzi în: Sirmia, în regatul Sârbiei, în partea vestică a Bulgariei de lângă Dunăre și în vilaețul Cosovo“.

Ce a urmat după ocuparea slavilor a provinciilor romane știm bine: slavii locuiau între români în partea vestică a Peninsulei, la est între români și bulgari, numai în Thesalia și Helada erau pe lângă români și slavi și reste din poporul grecesc. Urmarea contractului romanilor, albanezilor, și bulgarilor cu slavii a fost slavizarea totală a bulgarilor, și slavizarea în parte a aomânilor și albanezilor. Această asimilațiune ni o arată numirile slave de orașelor și cetăților romane, care fură nimicite de avari. Pretutindenea unde se află ruine romane, acel loc e numit „Grădine“, chiar și locul Ulpia Traiană (înainte Sarmisegetuza) se numește și acuma Grădiște. Slavii fiind stăpâni în Dacia au slavizat în mare parte pe români, și limba lor a avut influență și asupra maghiarilor, cari se așezaseră în an.

¹⁾ Dacia Traiană Banat, partea Sud-Vestică a Transilvaniei și partea vestică a României până la râul Olt.

²⁾ Die Romanen in den Stätten Dalmatiens wahr des Mittelalters, Viena 1901, I. p. 20.

850, încât limba maghiară e plină de elemente slave.

Așezarea barbarilor în țările romane a avut așadar ca urmare schimbări în gruparea popoarelor pe Peninsula Balcanică, și schimbări în însușirile antropo-geografice și etnografice a poporului cultural roman. În lucrarea de față vom arăta câteva exemple etnografice, cari ne ilustrează acele schimbări.

II.

Viața creștină a românilor a avut mare influență asupra popoarelor conlocuitoare din Peninsula, Dacia și Panonia. Înainte de împăratul Constantin (324—337) care a recunoscut creștinismul ca religie a statului, au existat creștini și în Dacia Traiană, dar fără episcop. Acei creștini români au fost persecutați de goți, huni și de slavi, cari cuceriseră acea țară. Înainte de anul 450 era însă un arhiepiscop în Sirmium, iar în 535 e înființată de împăratul Iustinian arhiepiscopia în Scupi¹⁾ (Scopia). Creștinismul a stat de sigur rău atunci, când la un teritoriu atât de mare, erau numai două biserici autocefale; una cu centrul la Constantinople și alta la Scupi. Arhiepiscopul din Scupi s'a mutat pe urmă la Ohrida,

Slavii și bulgarii erau până la jumătatea sec. IX. păgâni. Boris, domnitorul bulgar a primit creștinismul cu poporul său abea în anul 864. Atunci abea au trecut la creștinism și ceilalți slavi din Peninsula, din Panonia și Dacia. Auzind patriarhul din Constantinople, că Boris s'a adresat pentru un arhiepiscopat la Roma, s'a învoit să înființeze și în împărăția bulgariei o biserică autocefală cu un arhiepiscop în Tarnova. Părțile vestice a Peninsulei fură stăpânite și mai departe de biserică din Ohrida. La începutul sec. XII se născuse în imperiul ostroman prin cruciați neorândueli, de cari au profitat popoarele din partea nordică a Peninsulei. În Bulgaria se emancipaseră popoarele sub Voivozii (Duci) români Ase n²⁾ iar în Ruscia (Dardania) sub Voivozii sârbi (?) Nemanici, în sens național slav.

În anul 1204 a părăsit împăratul roman și patriarhul capitala Constantinople și s'au mutat la Nicea (Asia mică), mânați de cruciați, cari luaseră capitala imperiului ostroman. Atunci vine episcopul Sava (fiul lui Nemanica) la Nicea și cere biserica autocefală sârbească (1219). Partea sudică a Peninsulei și Greciei a fost atunci în mâinile cruciaților, din strălucirea de odinioară a împărăției ostromane n'a rămas nimic, decât ideea de stat bizantină, pe care au primit-o și susținut-o despoții români (grecizați), cari au înființat în munții din Tesalia, Epir și Albania trei state cunoscute sub numele de Megali, — și Ans — Vlahia, a căror hotară se loveau la nord de Sârbia. De despotismul românesc din Epir a dispus politicește și biserica autocefală din Ohrida. Patriarhul invidia acest despotism atâta, în cât s'au iscat în urmă și războaie între bizanți și acești despoți. Patriarhul strămtorat și năcăjit s'a învoit acuma (1220) la cererea episcopului Sava, să înființeze biserica autocefală sârbească. Sv. Sava a pus imediat opt episcopi în acel teritoriu, care depindea până atunci de arhiepiscopia din Ohrida. Când s'a reintors împăratul ostroman și patriarhul la Constantinople (1261), pe Peninsula Balcanică erau patru biserici autocefale cu sediul în Constantinople, în Ohrida³⁾ (care depindea de despotismul epirot) în Tarnova pentru Bulgaria și în Peci (Ipek) pentru Ruscia și celelalte țări sârbești, Doctea (Zeta) Dalmația, Hum și Travunia.

Așadar e clar, că românii creștini au influențat mult pe păgânii slavi și bulgari până în secolul IX. O mulțime de termeni bisericești și cultul câtorva sfinți au primit pe urmă și sârbi și bulgarii dela români. Am arătat aceste în lucrarea „Coloniile române în Bosnia“.

Sărbătoarea de Crăciun sau cum zic sârbi (croați) Bozice ne-a lăsat până în zilele noastre

¹⁾ Iustinian (527—565) împărat, născut în Tauresium lângă Vederianum (Scupi) în Dardania, Iustinian a făcut din Vederiana un oraș însemnat a clădit palate, biserici și apeductul a căror urme se văd și acuma în Scopia. Orașul acesta l-a numit Iustiniana Prima, dar numele acesta nu s'a susținut după moartea împăratului.

²⁾ Asenii au fost neam cu Nemanicii, cel puțin știm asta pozitiv despre Constantin Asen (1258—1277) fiul lui Titul.

³⁾ Despre chestia bisericăască a românilor, macedonenii, vom vorbi în alt articol.

tre ceva ce e strâns legat de graiul și originea noastră. La români au mers copiii în ajunul candelor de dinăun (noaptea) din casă în casă cu ramuri (craci) de oliv și cu sare, salutând pe stăpânii caselor, dorindu-le bucurie și veselie. În Bosnia trăesc vre-o 2000 de români, descendenți rudeniilor din Țara Românească, la ei am găsit acest obicei vechiu roman. Copiii acestor români umbă în ajunul Crăciunului cu craci de anin din casă în casă în satul lor în colinde. Ei capătă colaci, cari au găuri și îi acață pe craca de anin. Dimineața la Crăciun de timpuriu vine câte un băiat în casă cu o cracă de anin sau de peară sălbatică, care are atâtea ramuri, câte odrasle se află în casă și o aprind pe vatră. Până nu bate acest colindeț (în Bosnia îl numesc sârbi poloznik dela poloziti = a colinda) în ușa casei, stăpânul nu își deschide casa la Crăciun, iar după ce băiatul acela a aprins focul, și a dorit sănătate și bucurie familiei, se taie purcelul fript și se mănâncă de dulce. Acest obicei e răspândit la toți ortodocșii orientali slavii din Bosnia și aceasta e încă o dovadă, că „sârbi“ sunt în mare parte români slavizați. Termenul Crăciun e acuma un cuvânt religios împrumutat și slavilor și maghiarilor înainte de secolul X. Dela crăcile (ramura) de oliv a romanilor din Italia și pe urmă dela crăcile de anin în Peninsula Balcanică a devenit termenul nostru religios Crăciun, termenul bulgar kracun, rut. kerecun și maghiarul karácson.

Noi între noi.

Într-o luptă nu este de ajuns să cunoști mijloacele de atac și arta apărării. Trebuie să știi cum să menții înainte de toate disciplina trupelor tale proprii, să ai darul de a le ridica moralul și a le feri de desagregare. Mai ales înțelegerea între generali este lucru mare.

Sub acest raport noi totdeauna am avut greu de suferit. Înțelegerea la noi niciodată n'a fost perfectă. Și asta e un mare rău, căci oastea noastră e mică și mare e numai primejdia ce o amenință.

Ce trebuie să facem deci?

Să fim mai buni, mai blânzi cu noi înșine. Să ne potolim firea noastră certărească, cei puțin atâta timp, cât suntem în toiul campaniilor. Să înăbușim în noi glasul patimilor mărunte și al ambițiilor deserte.

Vedeți, avem atâtea foi politice. Avem apoi societăți culturale și financiare. Ținem tot secol de întruniri. Aici se ivesc sute de privilegii pentru explicări reciproce și pentru afirmarea diferitelor caractere. Nu zicem să nu se facă, pentru că în aceasta constă viața noastră publică. Dar modul cum se face, e adese-ori prea brusc, prea pătimăș și rezultatul este că între membrii societății noastre se stabilește oare-care răceală, care stânjânește mult întreaga noastră activitate.

Luăți numai centrele regiunilor românești și veți găsi pretutindeni o societate divizată, fie după interese confesionale, fie după mici grupări familiare. Motive adese-ori de nimic țin învrășmașiți bărbații, cari ar fi chemați să stea în acelaș front de luptă. Și multă energie se cheltuește în micile încercări provinciale, cu un substrat aproape ridicol.

Cei chemați a conduce mișcare politică și culturală se lovesc vecinic de aceste neajunsuri. Cele mai frumoase planuri se spulberă din pricina continuelor frământări de acasă.

¹⁾ După credința acestor români în Bosnia, aninul e un lemn binecuvântat de Christos, căci când au bășit ovrei pe Christos au vergi de anin, ele s'au rupt, fiind aninul lemn slab. Ei stimează aninul mai mult decât celelalte specii de copaci.

Am chibzuit adese-ori cum s'ar mai putea înlătura acest spirit de neînțelegere, dar nu găsim nimic mai potrivit decât directă intervenire a deputaților noștri. Prin rolul lor politic, deputații sunt și fruntașii noștri sociali. Ei sunt cei mai indicați a arăta alegătorilor binefacerile bune înțelegeri. În acest scop ei ar trebui să stea în continuă legătură cu cercurile lor; să studieze situația socială din acest punct de vedere; să intervină cu autoritatea lor, de câte ori va fi nevoie și să cheme la sine la sfat pe toți acei ce provoacă nemulțămiri sau sunt în măsură ale încunajura.

Așa se face asta și aiurea și rezultatele s'au dovedit totdeauna ca fiind foarte bune pentru organizmul social.

Dia șoapta Iernii...

De Alex. Muntean al lui Vasille.

Din multele cuvinte,
Ce iarna și să spună,
E unul, ce 'n urechie
Mai des, mai trist îmi sună...

»Zadarnic faceți cruce
Și vă rugați fărnice,
Când sinul vi-i de ghiață
Și brațul nu vi-i darnic.»

»E frig cumplit pe-afară,
Săracii mor de foame,
Și-i moartă mița 'n suflet
La toți, câți străgă; Doamne!«...

Pricepeți voi cuvântul
Și aspra lui dojană,
Acei — ce stați în casă
Ș-aveți bielșug de hrană?

La căpătâiul vostru
În zi de sărbătoare,
Candela subț icoană
De ce mai arde oare?

Pacate să v'adaugeți?
Să spuneți iar minciună?
Să înbrânciți milogii
La porți când vi s'adună?

Eșiți de grab afară
Bogați cu pungi rotunde,
Din templul, unde numai
Săracii pot pătrunde!

'I-așa de larg abisul,
Ce 'n două vă desparte:
Că voi — de focul veșnic
Și eu — de raiu au parte!

Românii din Mercurea pentru gimnaziul din Brad.

37 ani s'au implinit de când fruntașii români din fostul comitat al Zarandului în frățească conțelegere cu țărâșimea de acolo au dăruit împrumutul de stat din 1854 în suma de Cor. 117.020 pentru înființarea gimnaziului din Brad.

O idee măreață aceasta, în urma căreia, dela deschiderea aceluiaș așezământ cultural s'a revărsat multă lumină în sufletul a sute și mii de tineri din ținutul Zarandului și jur.

Lucrul însă nu era desăvârșit!

În lipsa de mijloace corăspunzătoare de atunci până astăzi gimnaziul din Brad n'a putut funcționa de cât ca gimnaziu mic, cu 4 cl., deși simțită trebuință era, să aibă 8 cl.

Reprezentanța gimnaziului deci în ședința sa dela 21 Maiu a. tr. a decis ridicarea lui dela 4 la 8 cl., iar după ce actualul edificiu în care se adăpostește școala în acel caz ar fi prea strâmt, a decis și zidirea unui nou local.

Pentru acoperirea trebuințelor recerute, cu aprobarea Prea Veneratului Conzistor Archidiecezan din Sibiu, reprezentanța gimnazială a hotărât facerea unei colecte în țara întreagă.

Exelența Sa dl Arhiepiscop și Mitropolit, Ioan Meșianu, care și de astădată a dat dovadă despre îngrijirea deosebită ce o poartă înaintării afacerilor noastre bisericesti și școlare, pe lângă contribuirea de 2000 cor., prin circularul Său de datto 14 Decembrie 1906 Nr. 11943 Pres. în termeni calzi, cu motive bine alese, îndeamnă clerul și poporul de snb păstorirea Sa la contribuiri cât mai însemnate spre acel scop.

Cât de mare însemnătate se dă lucrului și ce succes va avea întreprinderea putem afla din rezultatul obținut în o singură localitate.

Protopresbiterul Merceurei d. e. a însoțit circularul Exelenței Sale, adresat clerului și poporului din acest tract, cu următoarele calde cuvinte.

„Acest înalt apel formează epocă în viața noastră culturală ca popor ortodox român.

Mulți dintre fruntașii noștri aleargă după drepturi ideale, cari cu mari greutate se pot ajunge, iară dreptul de a completa gimnaziul din Brad, acel focal cultural național, deja dat fiind, ne incumbă datoria sfântă, de a sări întru realizarea măreței idei plămădită de marele Șaguna și a da obolul nostru.

Drept aceea indemn cu toată puterea cuvântului pe toți Onor. preoți și învățători, a merge cu exemplu bun în fruntea poporului, subscriind: cei dintâi dela 20—50 cor. în 2—3 ani solvibili, iar domnii învățători dela 10—50 cor. precum și a stăruii, ca tot poporul să subscrie dela 2 fil. în sus de suflet.

Să escitați emulație nobilă!

Negligarea acestei înalte datorințe ar fi o crimă din punct de vedere național și un păcat de moarte din punct de vedere ortodox.

Listele le veți înapoia aici cel mult până la lăsarea postului de paști.

Un exemplu acesta care, urmat și de ceilalți Domni protopresbiteri din Mitropolie putem spera deplin succes cazei.

Vorbind de Merceurea să vedem peste tot rezultatul urmat din interesul factorilor competenți.

Prezentat fiind apelul de colectă direcțiunii „Casei de păstrare în Merceurea“, societate pe acții prin președintele ei dl Ioan Droc, protopresb. în penz., care în colori vii desfășură starea gimnaziului din Brad și foleasele ce le-a adus și cu deosebire în viitor le va aduce neamului românesc de pretutindeni, arătată fiind și din partea directorului executiv, dl Dumitru Vulcu și a membrului dir. dl Av. S. Pecurariu simțit-a trebuința și faptă bună ce se urmărește, membrii din loc ai direcțiunii au decis în unanimitate cedarea marcelor de prezență de cari vor beneficia în decursul an. 1907 pentru gimnaziul din Brad.

Laudabila hotărâre, fără îndoială, ar trebui acceptată de toate direcțiunile institutelor noastre de bani din patrie. Și ar fi oare cu neputință?... Din contră, ar fi foarte posibil, dat fiind, că în fruntea acestor instituțiuni stau cele mai bine situate persoane.

Și rezultatul?... El ar fi peste așteptare de satisfăcător și scopul deja realizat.

Rezultatul ajuns la românii din Merceurea peste tot ne îndeamnă să și credem aceasta.

În urma hotărârii luate de membrii direcțiunii din loc ai „Casei de păstrare“ și a consfătuirii fruntașilor noștri de aici, conchemată de dl protopop Av. S. Pecurariu, unde din partea sa și a dlui protopop în penz. Ioan Droc cauza a fost predată asemenea cu multă căldură, ofertele subscrise pentru gimnaziul din Brad dau până acum suma de 1562 cor.

Pân-acum au subscris următorii: Ioan Droc, 200 cor., Dumitru Vulcu, 200 cor., Dr. George Măcelariu, 200 cor., Avram S. Pecurariu, 120 cor., Dr. Nicolae Schian, 100 cor., George Munteanu, 80 cor., Danil Stroia 80 cor., Nicolae Albu, 80 cor., Ilie Floașiu, 80 cor., Ioan Ciurugă, 60 cor., Nicolae Simulescu, 50 cor., Ilie Măcelariu 50 cor., Ieronim Puia, 50 cor., Mateiu Scorobeșiu, 50 cor., George Stănese, jun. 50 cor., Ioan Blagă, 30 cor., Ioan Fleșeriu, 197 cor. 20 fil., Ilie Fleșeriu, 220 cor. 20 fil., Ioan Fleaca, rotar 20 cor., Ioan

Câmpean, sen. 10 cor., Nicolae Presăcanu, 10 cor., N. N., 2 cor.

Dacă dintr'o mică localitate cum e și Merceurea s'a oferit o sumă atât de frumoasă, putem fi în așteptare că celelalte localități și mai ales centre române se ofere, dacă nu mai mult, cel puțin atâta și atunci existența gimnaziului din Brad, ca gimnaziu mare, cu 8 cl. va fi deplin asigurată.

Înainte deci, căci scopul nobil este!

N. S.

Poezii populare.

Culese de Traian Miclea, învățător.

Supărate-mi sunt nanele,
Că nu le noesc hainele.
Dracu le poate joi,
La toate-a le noi,
Că hainele s'or scumpit
Și nanele s'or mulțit.

Luni seara perdui furca,
Marți cotai toată ziua,
Mercuri de târg mă chitii,
Joi mersei și târgui,
Vineri acasă venii,
Sâmbătă mă odihni,
Duminecă-i Duminecă,
Mă gătau de biserică.
Când fusăi pe la icoane,
Fusul s'acată de poale,
Rășchitoru-mi sări 'n cap,
Că n'am lipideu pe pat.

Unde-i vedeă poale crețe,
Stai pe loc și suci mustețe,
Că și eu unde-am văzut,
Am stat pe loc și-am sucit.

Nevastă bărbatul tău,
Bun ar fi ciuhă în grâu,
La margine de pădure,
Unde-ar fi pasări destule.
Pasările numai cioare,
Bărbatul să ți-l omoare.

Nană, trecând vâlcelele
Rupă-ți-se măgelele
Și căpătând măgelele
Ptrezească-ți degetele,
Să rămâie inelele,
Să le găsească eu,
Să le port în butul tău,
Cum le-ai purtat tu 'n al meu.

Poale dalbe 'npăturate,
Nu te-or scoate din păcate,
Ci te bagă cât te poate.
Cumpeni-m'or nanele
De oi da boii pe oi
Și-oi umblă cu cioareci noi
Și-oi da vacile pe capre
Și m'oi băga 'n păcate.
Vine postul paștilor,
Spun păcatul popilor.
Spun popii păcatele,
Toate-mi duse caprele.

Fecioru-s, fecior mă chiamă
Și-mi ia tata clop cu pană
Și un laibăr cu năframă
Și cisme cu călcăiu 'nalt,
Care-s mai scumpe 'n Arad.

Călugări, 1906.

Culese de Ilie Vârșăndan, învățător.

Frunzuță verde de vie
Bine ști ce-mi place mie,
Măruț roșu din hârtie
Badea care ști să scrie,
Măruț roșu pădureț,
Badea 'nalt și d'albinet
Când cetește
Mă topește
Și-atuncea mă pomenește
Cu ceriul cu stelele
Cu luna cu soarele.

Cântă cucu, mierla zice
Înima'n mine tot plânge,
Că de când m'am măritat
Multe lacrimi am vărsat
De-am făcut fântână'n sat
Fântână cu trei izvoară
Cine-o bea din ei să moară,
Ba nu lese Dumnezeu,
C'o băut un frate-al meu.

Izvoarăș cu apă rece
P'angă casa maicăi trece,
Ese maica să se spele,
Dă de lacrimile mele,
Și apucă a mă 'ntreba:
Bine-i la străini ori ba?
Taci maică nu măntreba!
Că mi să vede fața
Că-i galbănă ca ceara
Și mâinile-s ca scoarța.

Sede cucu pe colină
Da nu șede ci suspină,
Vine merla și-l întrebă:
Ce ți ție Cuce dragă?
Ori ți foame, ori ți sete
Ori ți dor de codru verde?
Nu mi foame, nu mi sete
Nici mi dor de codru verde,
Ci mi dor de satul meu
C'am lăsat trei mândre'n el
Un'an deal și una'n vale
Una'n ulița cea mare,
Cea din deal ca și-un pahar
Cea din vale
Ca și-o floare,
Cea din ulița cea mare
Îi cu inima mai tare.

Sus în vârful nucului
Cântă puiul cucului,
Mai din jos pe crengurele,
Cântă două turturele,
Dar ele nu-s turturele
Ci's două mândre de-a mele
Una-i Eva
Una-i Ana
Una plânge,
Focu stânge,
Una râde,
Focu-aprinde.

Petreteri.

O zi de bucurie în Bozovici.

O zi senină de bucurie și veselie avurăm acum Marți a doua zi de Crăciun cu ocaziunea aranjării unui mare Concert în sala mare a „Hotelului Stanoilovici“ de către dibaciul cor vocal bisericesc gr. or. rom.

La oarele 8 bravii coriști, toți țărani, între aplauze frenetice, urcă podiul cu conducătorii lor dl Ilie Ruva cassarul institutului românesc „Nera“ și conform programului cântă „Dulce Bucovina“, „Dorul Ardeleanului“, „Pic“ cu atâta dibăcie și armonie de a trebuit repetate la dorința publicului, iar frumoasele cântări: „Pe al nostru steag“, „Tricolorul“ și „Pui de lei“ nu numai că la voința publicului au trebuit repetate, dar așa a mers de splendid, de gândeam că suntem în Arenele romane când aceste cântări sau cântat de către 800 coriști.

La finea acestora preotul și vice-președintele corului Ioan Brinzeiu rostește următoarele:

„Nu am cuvinte din destul a-mi exprima simțămintele de bucurie pentru că am fericirea a Vă saluta de aici de unde țărani noștri ne-au înveselit inimile.

Salutul acesta cu atât e mai înbucurător, că corul nostru azi se numără întră corurile renumite, care vază și-a câștigat-o numai prin diligența coriștilor și înțeleaptă conducere a conducătorului.

Avut-am greutate, avut-am predici în întreprinderile noastre pentru înflințarea acestui cor,

dar cu ajutorul lui Dzeu peste toate am trecut așa, că visul nostru cel de aur s'a realizat spre podoaba comunei noastre Bozovici, de oare-ce un cor vocal harnic e podoaba comunei.

Și cum nu, au nu cântarea înfrumusețează toate? Au nu cântarea înmoaie inimile cele mai împetrite? Au nu cântarea pe omul cel mai întristat deodată-l învesălește?

Azi spre bucuria noastră auzirăm cântări învesălitoare, cântări înălțătoare de inimi așa ca vrând ne vrând trebuie cu toții să fim aderenții acestui cor, contribuind din mult puținul ce-l avem spre susținerea lui.

Cred că nime nu va lua sub critică dacă apelez și cu aceasta ocaziune la binevoitorul spigin pentru-că numai de la spriginul nostru depinde existența și prosperarea lui, când apoi suntem în plăcuta pozițiune de a gusta mai adeseori din pocalul veseliei, ducând fiecare cu sine cuveniri plăcute.

În speranța unui viitor mai strălucit și pre lângă mulțămirile noastre profunde stimaților oaspeți pentru onorul arătat cu prezența lor zic: Trăiască conducătorul și coriștii.

Apoi în frățietate, veselie și bunăînțelegere s'au jucat jocurile naționale până în zori de zi, fără a fii controlați sa conturbați de cineva precum s'au întâmplat în trecut.

Dee-ne bunul D-zeu mai multe zile de bucurie și veselie cum a fost aceasta.

*

Suprasolviri au fost 24 C. Venit curat 100 C. cari s'au adaus la fondul corului.

Un arangier.

Fata de căpitan.

Din colecțiunea „250 Balade populare“, culesse de: Theodor A. Bogdan, inv. în Bistrița.

Jos în valea Bistriții
Unde umblă străinii,
Este-o casă mititea.

— În casă cine ședea?

— Ședea o fată frumoasă,

Mândră ca o preoteasă

Frumoasă ca o crăiasă,

Mândră ca o dascăliță

Frumoasă ca o crăiță.

Cu părul aurit

Fața albă de argint,

Ochi frumoși ca murele

Buzele ca strugurele.

Foaie verde de spetează

Da de lucru ce lucrează?

— Tot lucră și se căiește

Și draguțu și-l jelește

Și din graiu așa-mi grăiește:

»Frunză verde lemn ciuntit

De când badea o pornit

Inapoi n'o mai venit,

De când bădița s'o dus

Inapoi n'o mai întors,

Și m'o lasat singurea

Străină ca-o păsărea,

Și m'o lasat singurică

Străină ca-o păsărică,

M'o lasat în țeri străine

Unde nu cunosc pe nime,

M'o lasat în altă țară

Unde n'am tată nici mamă

Și s'o dus în cătanie

De unde să nu mai vie,

De min' nimic să nu știe.»

Se tot plânge și căiește

Și la lume povestește:

»Io fată de căpitan

Inșelată de-on țigan,

Inșelată 'n celuită

De toată lumea vorbită,

De toată lumea hulită,
Stau aicea huiduită.»

Și cum mi să jăluiește
Toată lumea-o miluiește
Toată lumea-o dăruiește
Și de ea fmi povestește,
Că ea fată din domni mari
O ajuns la cărturari,
Că fată de căpitan
O ajuns după țian,
Departe în țeri străine
Unde nu are pe nime,
Departe în altă țară
De hulă și de ocară
Fără bine și tigneală.

Colinda Raiului.

Colo sus, colo mai sus,
Sus în d'albul răsărit
Mândru-i pomul dinflorit.
Dar la dumbra pomului
Scris-o Domnul ce-o mai scris,
Scris-o masă de mătasă,
Prejur mesei sunt scaune,
Dar pe scauni cine șed?
Domn din cer cu sfinți de-ai săi
Cătu-i ziua de vara
Tată scrie până sara,
Cându-și era de cu seară,
Dumnezeu își cuvântară:
Păziți voi sfinți de prânziți,
Că gre veste ce le vine
După-o neagră rândune,
C'o dăntat Iuda în rai
Ș'o dăntat și o prădat,
Toate mândre-a raiului,
Și cheile raiului
Și văstmântul Tatălui
Și soarele cu razăle,
Și luna cu lumina,
Jos în iadu și le băga,
Groaznic iadu-și lumina,
Frumos raiu'n tuneca.
Dumnezeu iar cuvânta:
Care voi sfinți viți afla
Să vă bateți cu Iuda
Cu Iuda cu hicleana*)?
Sfânt Ilie-și cuvânta:
Aci's Doamne și m'oi bate
Numa-mi dă ce-oi cere eu
Dă-mi Doamne d'armele tale
Dă-mi tunu și fulgeru.
Dumnezeu își cuvânta:
Ile, Ile, fătul meu,
Că darmele mele's grele
Și ti-i vătăma cu ele!
Sfânt Ilie-și cuvânta:
Io dacă moi vătăma,
Tu Doamne mi-i vindeca,
Tună rar fulgeră Țes
Cânduși tuna întâia oară
Iadul să cutremurată
Cănu-și tuna 'doaua oară
Iadul să tot clătinară,
Cându-și tuna a treia oară
Groaznic Iadu să'nburdară.
Sfânt Ilie să țăpară
Toate mândre le-apucară,
Toate mândre-a raiului
Și cheile raiului,
Și văstmântul Tatălui,
Și soarele cu razăle,
Și luna cu lumina,
Sus în rai că le băga,

După fiecare șir să zice „Iai Domnule iai Doamne“.
*) vicleanul.

Frumos raiu-și lumina
Groaznic Iadu'n tuneca,
Iuda's dete da crășca,
Sfânt Ilie-ș cuvânta;
Taci tu Iudă nu crășa,
Că io ție că ți-oi da
Dau fărtații, dau bogății,
Dau surate, dau bogate
Pă față să fățaresc,
Și pe dos să dosădesc,
Să fii gazdă sănătoasă
Să plătești colinda noastră
Și te Domnu' d'alduiască.

Țiganul și popa.

Venise postul paștilor. Toată lumea din sat se ducea să-și facă datoria către legea creștinească. Nedea țiganul voi se arate și el că nu e păgân. Se duse la popa Nicolae și îi cereu să-l spovedească. Popa primi cu mulțumire, însă îi spuse că trebuie să mărturisească tot ce a făcut în viața lui, să nu ascundă nimic dacă voiește să fie ertat de Dumnezeu și mântuit de toate păcatele.

Țiganul făgădui și îngenunchind începu să înșire toate faptele sale. El spuse câte găini a furat din sat, cum a fost aruncat de vânt în grădina românului și s'a pomenit cu traista plină de ceapă cum e mâncat prunele boierului când l'a trimis cu ele plocon, cum a băgat gâsca lui Marin în dăsași, cum a încălecat iapa streină și cum a poștit la nevasta tovarășului său Burcea

Mai spuse și alte multe fapte dar de odată a se opri și oftă. — Dar de ce oftezi, țigane? îl întrebă popa.

— Iacă oftezi, sânte părinte, că mai am un păcat mare pe care nu'mi vine să-l spui chiar dacă m'ai trimite drept în Rai.

— Spune, fătul meu, zise popa, că numai mărturisind totul vei putea să fii mântuit.

Țiganul la aceste cuvinte iarăși scoase un oftat din inimă și spuse că într'o seară trântise căciula tată-său de zid în cât toți i-a plâns de milă.

— Acesta nu e păcat, fiule, îi zise popa.

— Nu e păcat! Dar cepul tati era în căciulă și trântindu-l de perete bucățele s'a făcut.

— Dacă e așa, zise popa, păcat mare ai făcut, dar nu perde nădejdea că voi cere irtare de la Dumnezeu și cum el este bun și îndurător se va milostivi și te va ierta.

— Poate sânte părinte, să mă iărte Dumnezeu, dar de unde se afli eu iertarea lui?

— Vei afla foarte lesne. El are să trimeră un sfânt a lui pe pământ fără să fie văzut. El are să te apuce de nas și după aceasta să știi că ești iertat.

Apoi popa îi zise să aștepte puțin ca să facă semn la cer ca Dumnezeu să trimeră un sfânt.

El eși afară, și stătu puțin apoi se întorse cu un rac mare sub patrahir.

— Am vorbit cu Dumnezeu, zise popa, și el a și trimis îndată pe sfânt. Ingenunche și roagă-te.

Țiganul ingenunche, iar popa, pe când îi cetea molifta de deslegare, îi acăță racul de nas. Racul începu să strângă tare, iar țiganul văietându-se zise popii cu mânie:

„De sânt, sânt poate să hie,
„Dar de de nas să nu mă ție,
„C'apoi ori cât e de sfânt
„Când l'oiu trânti de pământ,
„Sau de perete lo'iu da,
„Ca pe tata dracu' l ia“.

Ioan C. Furdescu